

II. HELYZETÉRTÉKELÉS

II.1. GAZDASÁGI HELYZET

II.1.1. Vállalkozások helyzete

Működő vállalkozások száma és működési formája

A városban nagyon sok a helyi gazdaság fejlődésének hajtóerejét jelentő a kis- és középvállalkozás. A 2007. évi adat alapján a gazdálkodó szervezetek megoszlása: társas vállalkozások 3530, az egyéni vállalkozásoké 2120.

Működő vállalkozások száma 2000 és 2006 között, db

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Érd	5605	5 907	6 142	6 490	6 6628	8 778*	8 772*
Pest megye	66 659	70 314	77 745	80 395	82 309	83 495	

*regisztrált vállalkozások száma

Forrás: teir.vati.hu/meta

A társas tevékenységi körét tekintve első helyen az építőipar és az ezzel kapcsolatos tevékenység szerepel. Jelentős az ingatlan beruházással kapcsolatos tevékenység, ezt követi rangsorban a fuvarozói, kereskedelmi, egyéb pénzügyi tevékenység. Számottevő az egészségügyi és közérzetjavító szolgáltatásokat végzők száma. A városban a mezőgazdasággal kapcsolatos foglalkoztatások elhanyagolhatóak, a külterületeken lévő gyümölcsös telepítések nem befolyásolják a mezőgazdasági életet. Az 1990-es évektől kezdve a településen egyre jelentősebb számban valósulnak meg nagyobb, külföldi érdekelttségű, belterületi és zöldmezős beruházások is, ugyanakkor e beruházások volumene - különös tekintettel a város méretéből, fekvéséből fakadó lehetőségeire - az agglomeráció közelben lévő más településeinek területén végzett beruházási intenzitástól mindezidáig elmaradt.

A működő vállalkozás típusai 2005-ben, db

Működő vállalkozás típusa	Száma (2005)
bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia, gáz-, gőz-, vízellátás nemzetgazdasági ágakban	568
kereskedelem, javítás nemzetgazdasági ágban	1112
mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, halgazdálkodás nemzetgazdasági ágakban	66
pénzügyi közvetítés nemzetgazdasági ágban	147
szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban	170
szállítás, raktározás, posta, távközlés nemzetgazdasági ágban	353
egészségügyi, szociális ellátás nemzetgazdasági ágban	126
egyéb közösségi, személyi szolgáltatás nemzetgazdasági ágban	344
építőipar nemzetgazdasági ágban	771
ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás nemzetgazdasági ágban	1511
oktatás nemzetgazdasági ágban	154
Működő vállalkozások száma (átalakulásra kötelezett és megszűnő gazdálkodási formákkal együtt, az év során)	5322

Forrás: teir.vati.hu/meta

A vállalkozások foglalkoztatottainak számának alakulását, a tekintve, tehát a vállalkozási demográfia alakulását vizsgálva megállapítható, hogy Érden a kisvállalkozások dominálnak, míg a nagyobb foglalkoztatók jelenléte nem regisztrálható a városban.

A vállalkozási demográfia alakulása 2006-ban, db

Vállalkozási demográfia	A vállalkozások száma
0 fős létszámú működő jogi személyiségű vállalkozások száma*	151
0 fős létszámú működő társas vállalkozások száma**	151
0 fős létszámú működő vállalkozások száma***	151
1–9 fős létszámú működő jogi személyiségű vállalkozások száma	1160
1–9 fős létszámú működő társas vállalkozások száma	2699
1–9 fős létszámú működő vállalkozások száma	4980
10–19 fős létszámú működő jogi személyiségű vállalkozások száma	89
10–19 fős létszámú működő társas vállalkozások száma	111
10–19 fős létszámú működő vállalkozások száma	117
20–49 fős létszámú működő jogi személyiségű vállalkozások száma	52
20–49 fős létszámú működő társas vállalkozások száma	56
20–49 fős létszámú működő vállalkozások száma	57
50–249 fős létszámú működő jogi személyiségű vállalkozások száma	16
50–249 fős létszámú működő társas vállalkozások száma	16
50–249 fős létszámú működő vállalkozások száma	16
250–499 fős létszámú működő jogi személyiségű vállalkozások száma	1
250–499 fős létszámú működő társas vállalkozások száma	1
250–499 fős létszámú működő vállalkozások száma	1
500 és több fős létszámú működő jogi személyiségű vállalkozások száma	0
500 és több fős létszámú működő társas vállalkozások száma	0
500 és több fős létszámú működő vállalkozások száma	0

*átalakulásra kötelezett gazdálkodási formákkal együtt, az év során, a vállalkozási demográfia szerint

**megszűnő és átalakulásra kötelezett gazdálkodási formákkal együtt, az év során, a vállalkozási demográfia szerint

***megszűnő és átalakulásra kötelezett gazdálkodási formákkal együtt, az év során, a vállalkozási demográfia szerint

Forrás: teir.vati.hu/meta

A legtöbb munkavállalót foglalkoztató vállalkozások különböző ipari ágazatokban tevékenykednek: Kvoke Kft. – 60 fő/szerszámgépipar, Krause Kft. – 60 fő/építőipar; Cooptim Kft. – 40 fő/fémfeldolgozás, Műszaki Üvegipari Rt. – 40 fő/üveggyártás, Takano Hungary Kft. – 40 fő/autóalkatrész-gyártás.

A vállalkozási aktivitást tekintve jóval magasabb érték jelenik meg, mint a Pest megyei átlag, amely jól tükrözi Érd gazdasági potenciáljának növekedését, a térség gazdasági szerepének emelkedését.

A vállalkozási aktivitás alakulása 2000–2005, vállalkozás/1000 lakos

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Érd	100,35	101,12	102,06	105,18	105,94	85,56
Pest megye	63	65	71	72	73	73

Forrás: KSH Pest megyei statisztikai évkönyve

Regisztrált gazdasági szervezetek száma Érden gazdálkodási forma szerint 2002 és 2006 között, db

Gazdálkodási forma		2002.	2006.*	Változás, 2002-2006
Társas vállalkozás összesen		3 373	4 430	131,3
Ebből	Kft.	1 208	2 154	178,3
	Rt.	13	21	161,5
	Szövetkezet	12	17	141,6
	Közkereseti társaság	n.a	58	n.a
	Bt.	1 657	2 137	128,96
	Egyéb társas vállalkozás	2	3	150
Egyéni vállalkozás		4 138	4 068	98,3
Vállalkozások összesen		7 511	8 498	113,1
Költségvetési és társadalombiztosítási szervezet		n.a.	34	
Non-profit szervezet		201	240	119,4
Gazdasági szervezetek összesen		6 142	8 772	142,8

Forrás: teir.vati.hu/meta

2007-ben, jelenleg 5.650 azon gazdálkodó szervezetek száma, akik az Adóosztály tájékoztatása szerint bevallási kötelezettségünknek eleget tettek, ennél azonban több (2006. szeptember havi adat alapján megközelítőleg 6.400, ebből kb. 3.400 a társas-, kb. 3.000 az egyéni vállalkozók száma) a nyilvántartásban szereplők száma.

A tevékenység megoszlása szerint, első helyen szerepel a különböző kereskedelmi tevékenységet folytatók száma, majd nem kiemelt mennyiséget képez az ipari és szolgáltató, és teljesen minimális a gyártói tevékenységet folytatók száma. Az új vállalkozói igazolványokat többnyire pénzügyi tevékenységre váltják ki, amit nagyon rövid időn belül meg is szüntetnek, illetve a közérzetjavítás, egyéb fitness tevékenység regisztrálása jellemző

Az iparűzési adó nagysága az elmúlt évek során 500 millió Forint és egymilliárd Forint között volt, folyamatos növekedés tapasztalható, amely a vállalkozói szféra bővülésének, a gazdaság szerepe erősödésének eredménye.

A helyi iparűzési adó nagyságának változása, 2002-2005 között, ezer Ft

	2002	2003	2004	2005
Iparűzési adó (ezer forint)	857 897	599 861	773 489	982 529

Forrás: teir.vati.hu

Ágazati szerkezet

Az 1980-as évtized közepére, az iparosítási periódus végén már alig volt néhány olyan város, amelyben jelentős ipar ne működött volna, ezek közé tartozott Érd is. A város fekvéséből, történetének alakulásából fakadóan az ipar a város gazdasági életében ma még nem meghatározó. Ez a „gyárkérményes” iparral rendelkező és súlyos környezetkárosodást átélt városokhoz képest előny. A helyi ipart tekintve a legnagyobb súlyt az építőipar, valamint a feldolgozóipar különböző ágazatai képviselik. Az e területen működő vállalkozások foglalkoztatják a legnagyobb számú munkaerőt Megfigyelhető, hogy a hagyományos kisipari, kézművesipari tevékenységek egyre inkább előtérbe kerülnek.

A város délnyugati peremén alakult ki az az övezet, ahol már tömbökben ipari-kereskedelmi tevékenység folyik. Ezek a Fehérvári út mentén létrejött gazdasági vállalkozások, az Érdi Gazdasági és Logisztikai Park, „Bécsi-hegy” területe.

Kiskereskedelem

A kereskedelmi egységek jól felszereltek, tágasak, bőséges árukészlettel rendelkeznek. Kistérségi feladatot látnak el. A környező településekről szívesen és sokan jönnek ide, hogy ruházati, élelmiszeripari és iparcikk jellegű termékeket vásároljanak.

A város kereskedelmi szolgáltatásának 75 %-a a városközpontban bonyolódik le. Ezt elsősorban a terület közlekedési csomópont jellege indokolja, hiszen az otthonuk és a munkahelyük között ingázók potenciális bevásárlóerőt képeznek. Ebből következik, hogy a központban találhatjuk a legtöbb áruházat, bevásárlóközpontot, éttermet, szórakozóhelyet. A fogyasztók körét tovább növeli a város egészségügyi és kulturális vonzáskörzetéből érkezők száma is.

A kiskereskedelmi üzletek számának alakulása Érden 2002 és 2006 között

	kiskereskedelmi üzlet		vendéglátóipari üzlet	
	üzletek száma	ebből egyéni vállalkozó	üzletek száma	ebből egyéni vállalkozó
2002	838	347	201	118
2003	856	335	207	114
2004	873	325	217	114
2005	914	335	218	109
2006	925	302	227	100

Forrás: teir.vati.hu/meta

A szolgáltatások sorában feltétlenül említést érdemel a postai szolgáltatás, valamint a gyógyszerügyi ellátás. Előbbi vonatkozásában a város különböző pontjain található 5 postahivatal látja el a postaszolgáltatási feladatokat. A gyógyszerügyi ellátást mintegy 10 gyógyszerárterület biztosítja Érd területén.

A 2006. évi adatok szerint a kiskereskedelmi üzletek jelentős része (15%) élelmiszer jellegű üzlet vagy áruház, ugyancsak magasnak mondható a vasáru-, festék- és üvegszaküzletek (11%), valamint a ruházati üzletek aránya (9,5%).

A kiskereskedelmi üzletek típusainak alakulása Érden 2006-ban

Az üzlet típusa	száma	aránya
Gépjármű-üzemanyag kiskereskedelmi hálózati egység	12	1,30
Hús-, húskészítmény-szaküzlet	13	1,41
Egyéb nem kiemelt élelmiszert forgalmazó szaküzlet	15	1,62
Textilszaküzlet	16	1,73
Alkoholtartalmú és egyéb italok, dohányáru szaküzlet	20	2,16
Zöldség-, gyümölcsszaküzlet	22	2,38
Használatcikk-szaküzlet	23	2,49
Cipő-, bőrárus szaküzlet	24	2,59
Gépjármű-szaküzlet	29	3,14
Illatszerek szaküzlet	30	3,24
Iparcikk jellegű üzletek és áruházak	31	3,35
Elektromos háztartási cikkek-szaküzlet	33	3,57
Könyv-, újság-, papírarú-szaküzlet	38	4,11
Bútor-, háztartási cikkek-szaküzlet	42	4,54
Gépjárműalkatrész-szaküzlet	49	5,30
Ruházati szaküzlet	88	9,51
Vasáru-, festék-, üveg szaküzlet	109	11,78
Élelmiszer jellegű üzletek és áruházak	136	14,70
Egyéb, máshova nem sorolt iparcikk-szaküzlet	195	21,08

Forrás: teir.vati.hu

A nagykereskedelmi tevékenységet folytató gazdálkodó egységek az utóbbi 5 évben mintegy 29 %-os emelkedése látható: jelenleg 35 db, ezen belül jellemző az ital-nagykereskedés.

II.1.3. Idegenforgalom

Érd Városa számos természeti és épített értéket tudhat magáénak, ugyanakkor ezek többsége nem kellőképpen ismert a városba látogatók, a városon átutazók előtt.

Azok számára, akik a városban kívánnak megszállni több szálláslehetőség (egy szálloda, két panzió és két kemping) közül választhatják ki a számukra legmegfelelőbbet.

A turisztikai keresleti és kínálati viszonyok alakulásánál ki kell emelni, hogy míg a vendégek számának alakulása 2001 és 2006 között kis mértékben csökkent, a vendégéjszakák száma több mint 15%-kal növekedett, ezzel együtt az átlagos tartózkodási idő is hosszabbá vált.

A turisztikai kereslet-kínálat főbb mutatói, 2001-2006

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2001-2006
Vendéglátóhelyek száma	208	201	207	217	218	227	109,13
Szállásférőhelyek száma*	353	353	315	336	228	175	49,58
Vendégek száma*	4481	4023	3889	2943	3275	4342	96,90
Vendégéjszakák száma*	8428	9136	10129	7563	8283	9794	116,21
Átlagos tartózkodási idő	1,88	2,27	2,60	2,56	2,52	2,25	119,93

Forrás: teir.vati.hu

A kereskedelmi szálláshelyek kapacitásadatait megvizsgálva megállapítható, hogy a szállodai szobák száma stagnált, a kereskedelmi szállások férőhelyeinek száma jelentősen visszaesett. A vendégek számának alakulásánál kiemelhető, hogy az összes érkezőhöz képest a külföldi látogatók aránya visszaesett, de ezzel együtt a kereskedelmi szállásférőhelyeken is növekedett a vendégéjszakák száma.

A kereskedelmi szálláshelyek főbb adatai, 2001-2006

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2001-2006
Szobák száma	27	27	28	27	27	26	96,30
Szállásférőhelyek száma	324	324	286	285	177	124	38,27
Vendégek száma	4309	3190	3700	2766	3167	3910	90,74
ebből: külföldi	1995	1710	1524	1160	1900	1434	71,88
Vendégéjszakák száma	8061	8819	9641	6810	8124	8178	101,45
ebből: külföldi	4612	4594	5378	3732	4806	4318	93,63

Forrás: teir.vati.hu

Turisztikai kínálat, termékek

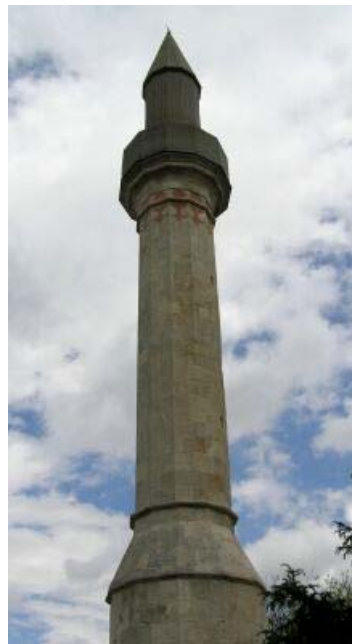
Kulturális- és vallási turizmus, történeti emlékek

- Magyar Földrajzi Múzeum:** A város központjában található az egykori híres "Pelikánnak" nevezett vendégfogadó, majd később Wimpffen-kúria klasszicista stílusjegyeket viselő épületegyüttese. Sem pontos építési idejét, sem tervezőjét nem ismerjük, csak feltételezéseink vannak az építészeti formajegyek alapján, hogy Hild József alkotása lehet. A Budáról Székesfehérvár felé vezető forgalmas országút mellé 1820 és 40 között építették fel a vendégfogadó főépületét és a különálló kiszolgáló épületszárnyakat (a két istállóként működő oldalszárnyat és a középen elhelyezkedő kocsiszínt). 1910-től néhány évig tisztartók lakják. 1923-tól a Szent István Polgári Fiúiskola működött a főépületben. 1942-ben a Községi Elöljáróság költözött Ófaluból a kúria épületébe. A XIX. század végén az Alsó

utcai, majd a XX. század elején Felső utcai oldalszárnny, eredetileg istálló, épületei átalakultak polgári lakóépületté. A főépület 1979-ig Tanácsházaként szolgált, majd annak folyamatos kiköltözése után 1983-tól a Magyar Földrajzi Múzeumnak ad otthont.

- **Minaret:** A római hadi út nyomvonala mellett emelkedik a török világ letűnt emlékét idéző, XVII. sz.-ban épült dzsámi minaretje. A 23 m magas érdi minaret a magyarországi török tornyok között zömökségével tűnik ki. Törzse 12 szög alaprajzú. Körerkélyéhez 53 db változó magasságú kicsorbult csigalépcső vezet fel. A lépcső megvilágítását a torony falába épített résnyi nyílások biztosítják. A műemlék a Magyar Állam tulajdona, kezelője Érd Önkormányzata, nyitva tartásáról a Szepes Gyula Művelődési Központ gondoskodik.

- **Kutyavár:** Érd legrégebbi építészeti emlékének romja, ami egy XV. századi, gótikus vadászkastély maradványa. Ma már csak egy kis faltöredék látható belőle. A hagyomány szerint Mátyás király emelte itt pecérei és vadászebei számára. Első okleveles említése 1417-ből származik. Az érdi Kutyavár eredetét Torma István régész kutatta, aki az épületmaradványt a középkori diósi castellummal azonosította.

- **Szent Mihály templom:** Az 1718 és 1752 között Érden tevékenykedő kapisztrán rendű szerzetesek irataiból kitűnik, hogy a Szent Mihály arkangyal kegyeibe ajánlott római katolikus templom szentélye és hajójának falai már a XV. században álltak.
- **Szent Sebestyén, Szent Rókus és Szent Rozália barokk kápolnája:** Az évszázadok során a retteget járványok az érdi lakosságot sem kímélték. Az utolsó nagy járvány a XVIII. században tizedelte meg a lakosságot, elmúlásával fogadalmi kápolnákat építettek, Szentháromság szobrokat állítottak.
- **A II. Lajos emlékmű:** 1926-ban, a mohácsi csata 400. évfordulóján a Hadimúzeum kezdeményezésére Baranyay Nándor főjegyző és a Jézus Társaság érdi házfőnöksége emlékművet állított a Római út és a Kastély utca találkozásánál, a kastélyhoz vezető út elején.
- **Római Katolikus Plébánia:** A műemlékként nyilvántartott Molnár utcai barokk plébánia földszinti része Szapáry Péter zálogbirtokossága idején épült 1686 és 1695 között. A parókiát a török kiűzése után a boszniai kapisztrán ferencesek alapították.
- **Barokk kőkeresztek:** Az Érdre vonatkozó műemléki nyilvántartásban mindössze egy barokk kőkereszt szerepel. E jegyzékben lévő, volutás oszlopon álló kőből faragott kőkereszt Érden a Kinga u. 1. sz. előtt látható.
- **Szent Walburga szobra:** Érd Ófaluban, a hajdani kastély támfala előtt csodálhatjuk meg Szent Walburga szobrát, amelyet Illésházy János állíttatott 1789 körül.
- **Az egykori Sina-kastély helye és szűkebb környezete:** A XIII. századtól vannak adataink arra vonatkozóan, hogy kik birtokolták Érdet. A kastély pontos építési idejét nem tudjuk, csak valószínűsíteni lehet, hogy a XIII. századtól helyén erődítmény állhatott. A „Kőkúria” első említése 1519-ből való, amikor az Ákosházi Sárkány család birtokába került.

Aktív turizmus, természeti vonzerők

- **Az érd-ófalui Kakukk-hegy:** az érd-százhalombattai Sánc-hegy keleti elvégződése. Formája, nevével ellentétben nem a klasszikus értelemben vett hegy, hanem területe az érdi Sziget és Érd-Ófalu fölé magasodó meredek, északias kitettségű, tájképmeghatározó lejtő.
- **A Beliczay-sziget:** Érd környékének legháborítatlanabb formában megmaradt, a táj ősi arculatát híven megőrző része.
- **Berza-kert:** Érd-Parkvárosban a Borostyán utcából közelíthető meg a magas mészkőfallal körülvett kertben az a védett erdőség, melynek állományát az erdei fenyő uralja.
- **Fundoklia-völgy:** Érd-Parkváros tájképileg legszebb része a szarmata mészkőbe bevágódott karsztos aszóvölgy, a Fundoklia.

- **A Diósd mézskőfejtő:** A fertőrákosihoz hasonló, de annál szerényebb méretű, elhagyott mézskőfejtő van Diósd község határában, a 70-es út közelében.
- **Czabai-kert:** 1977-ben helyezték természetvédelmi oltalom alá, azzal a céllal, hogy „őrizze a táj régi állapotát tükröző tölgyállományt, biztosítsa a környék madárvilágának zavartalan fészkelését, nyújtson lehetőséget az erdő természetes fejlődésének megfigyelésére, nyújtson a látogatóknak maradandó esztétikai élményt, és adjon lehetőséget az értékes tölgymakktermés erdősítésre való felhasználására.”
- **Érdi-magaspart:** Érd leglátványosabb és tájképileg legmegragadóbb arcúata fogadja a látogatót Ófaluiban, ahol a Duna vize felett merészen kiemelkedő hegyfok tűnik fel. Az Érdi-magaspart alámosott, függőleges falakkal törik le Ófalu, ill. A duna felé.
- **Érdi tölgyfa:** Érdligeten az Alsóvölgyi út 32. szám alatti ingatlanon magasodik a magányosan álló, terjedelmes koronájú, idős csertölgy.
- **A Benta-patak szurdoka és a Sósúti kőfejtő:** Érd környékének tájképileg egyik legemlékezetesebb része a Benta-patak völgye. A völgy helyét szerkezeti törés jelölte ki még a pleisztocén elején. Később a Duna felé tartó vízfolyások mélyítették, tágították.

Gyógyturizmus

- 1986-ban Érd-Ófaluiban 800 méter mélységben a Vízkutató és Fúró Vállalat 360 liter/perc hozamú 42 fokos hőmérsékletű termálvizet talált, amely a lehetőséget biztosított a gyógy- és termálturizmus infrastruktúrájának kiépítéséhez. E jelentős termálvíz-forrásra települt a korábban sóházként épült gyógyfürdő és szálloda - mely jelenleg széleskörű gyógyászati, egészségügyi szolgáltatásokat biztosít a gyógyulni, pihenni vágyók számára - országhatáron túlmutató vonzerőt adott a városnak.

A szálláshelyek típusa és osztálya Érdben 2008-ban

Név	Típus	Osztály
Blue Flamingó Camping	kemping	****
Finta Fogadó	panzió	II. osztály
Horváth Fogadó	panzió	**
Kétangyal Csárda Panzió	panzió	
Liget Thermal Hotel	gyógyszálloda	***
Majorka Panzió	panzió	
Póni pihenőház	falusi szálláshely	
Romantika Hotel	gyógyszálloda	***
Simonpusztai Pihenőpark	kemping	*

Forrás: www.itthon.hu

II.1.4. K+F

Érd megyei jogú városban a kutatás-fejlesztéssel foglalkozó intézmény nem található. A városban megtelepedett külföldi vállalkozások is elsősorban az anyacégtól veszik át a K+F eredményeket, önálló kutatási-fejlesztési tevékenységet csak korlátozott mértékben folytatnak.

A helyi vállalkozások tőkeerejüknel fogva nem rendelkeznek olyan pénzügyi és személyi háttérrel, amely K+F tevékenység folytatását tenné lehetővé, így ők szintén felhasználói a máshol elért K+F eredményeknek.

II.1.5. A helyi gazdaságfejlesztés eszközei

A településrendezési terv a területhasználati, az építési és környezethasználat új, meglehetősen rövid időközönként változtatott helyi szabályait veszi figyelembe, és alakítja az új ellátó egységeket, engedélyezi üzletek, műhelyek, raktárak felépíthetőségét. A város fontosnak tartja, hogy érvényesíthető legyen az Alkotmányban biztosított jog, hogy az egészséges, környezetkímélő, nyugodt körülmények meglétét nem zavaró kereskedelmi és ipari-, illetve szolgáltató tevékenységek jöjjenek létre az új lakossági igények kielégítése céljából.

Az önkormányzat céljai a gazdasági tevékenység ösztönzésével:

- helyi adóbevételek növekedése
- helyi munkahelyek létrejötte
- önkormányzati vagyon értékének növekedése

A helyi gazdaságfejlesztés, valamint a város területén működő mikro-, kis- és középvállalkozások helyzetének javításának céljából került sor egy együttműködés kialakítására, amelyet a város a Pest Megyei és Érd Megyei Jogú Városi Kereskedelmi és Iparkamara elnökével írt alá. A kilenc pontból álló megállapodás preambuluma leszögezi, hogy az Önkormányzat és a PMKIK közös feladatuknak tekintik Érd Megyei Jogú Város gazdaságának és területének fejlesztését. Gazdaság- és területfejlesztési feladataik ellátása során kiemelt fontosságúnak minősítik az Érd Megyei Jogú Város területén működő mikro-, kis- és középvállalkozások helyzetének javítását. A fenti célok elérése érdekében közös pályázati konzultációk, vállalkozói fórumok kerülnek lebonyolításra, az Önkormányzat bevonja a PMKIK-et a képviselőtestület elé kerülő területfejlesztési és vállalkozásfejlesztési kérdések előkészítésébe, valamint önálló irodahelyiséget biztosít a kamara számára, amellyel szakmai kereteket biztosít az együttműködés kialakítására.

II.2. Társadalmi helyzet

II.2.1. Demográfiai adatok

Állandó népesség számának alakulása

Érd város területe 60,54 km², népsűrűsége 980,8 fő/km², állandó épességének száma 1990 elején 43 327 fő, 2002-ben 57 835 fő, míg 2006-ban 62 183 fő volt. 1990 és 2006 között a létszám 18 856 fővel, 40%-kal nőtt. A dinamikus népességnövekedés folyamata ellentétes trendet mutat az országos népességfogyás tendenciáival, a népességyarapodás egyenletes, évente átlagosan közel 1150 fős növekedés regisztrálható.

A város, valamint a térség legfontosabb társadalomstatistikai jellemzőit az alábbi táblázat mutatja be.

A népmozgalom főbb adatainak alakulása 2006-ban

	Élveszületés	Halálozás	Természetes szaporodás/ fogyás	Belföldi vándorlási különbség
	(1000 lakosra)			
Érd	10,3	10,9	-0,6	20
Az agglomeráció társközpontjai ²	10,8	11,0	-0,2	15,4
A déli szektor települései ³	11,2	10,8	0,4	24,1

² Az agglomeráció társközpontjai: Budakeszi, Budaörs, Dunaharaszti, Dunakerszi, ÉRD, Fót, Gödöllő, Gyál, Gyömrő, Kistarcsa, Pécel, Piliscsaba, Pilisvörösvár, Százhalombatta, Szentendre, Szigetszentmiklós, Vác.

³ A déli szektor települései: Délegyháza, Diósd, Dunaharaszti, Dunavarsány, ÉRD, Halásztelek, Majosháza, Pustazámor, Sósut, Pustazámor, Sósut, Százhalombatta, Szigethalom, Szigetszentmiklós, Taksony, Tököl

Az eredményekből kitűnik, hogy az agglomeráció városi népességének közel 1/5-e Érden koncentrálódik, a népességnövekedés dinamikája pedig meghaladja az agglomerációs és a kistérségi átlagot. A demográfiai mutatók többsége az agglomerációs átlagértékekhez közeli, a vándorlási különbség pozitív értéke azonban az agglomerációs átlagot jelentősen meghaladja, a kistérségi szektoriális átlag éppen Érd meghatározó súlya miatt kimagasló.

Az országos tendenciával ellenzőleg a városra ma is jellemző a népességszám gyors növekedése. Az elmúlt 15 évben a lakosságszám több mint 17.000 fővel emelkedett. Ez elsősorban a betelepülések magas számából adódik. A vándorlási különbség 1.000 lakosra 20 fő. Az ezer lakosra számított élve születések száma 10,3 a halálozásoké 10,9 így a halálozások száma kis mértékben meghaladja a születéseket, ezért a természetes szaporodás negatív 0,6.

A vándorlási egyenleg alakulása (2002-2006)

	2002	2003	2004	2005	2006
Odavándorlók száma	3 525	3 837	3 505	3 448	4 132
Elvándorlók száma	2 705	2 662	2 639	2 911	3 181
Vándorlási egyenleg	820	1 175	866	537	951

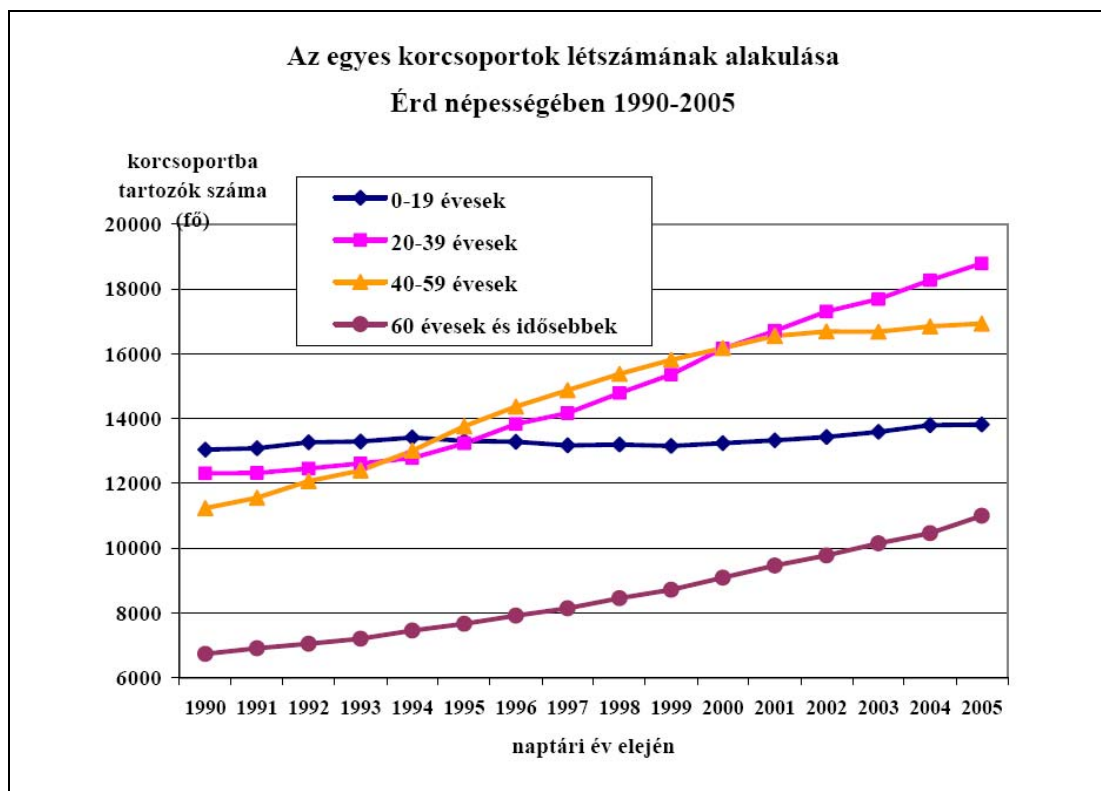
Forrás: teir.vati.hu

Az érdi háztartások legnagyobb hányada (27%) 2 tagú, közel 24%-a 3 tagú, 20%-a 4 tagú háztartás. Jelentős arányt képviselnek még az egytagú (14%) és az öttagú (10%) háztartások. Az öttagúnál nagyobb létszámú háztartások az összes háztartás 5%-át

teszik ki. A háztartási jövedelmeket tekintve a legfontosabb ismerv hogy hány aktív háztartástaggal rendelkeznek. Az érdi háztartások 30%-ban nincs aktív háztartástag, 28%-ban 1 aktív, 31 %-ban 2 aktív él. Azon háztartások száma ahol 3 vagy annál több aktív háztartástag van csak 11%-t tesz ki.

Korszerkezet

A város kedvező demográfiai adottságait igazolja alá a lakosság korosztály szerinti megoszlása is.

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A város jelenlegi korszerkezetét vizsgálva megállapíthatjuk, hogy **lakosság** 82%-a a fiatal, illetve munkaképes korú korosztályhoz tartozik, hasonlóan az agglomerációs és a szektoriális átlagértékekhez. A 2006. évi adatok alapján a lakosság 18%-a fiatalkorú, 65,4%-a a 15-59 év közöttiek aránya, míg a 60 év felettiek aránya 17%.

A népesség korszerkezetének alakulása 2001-ben, %

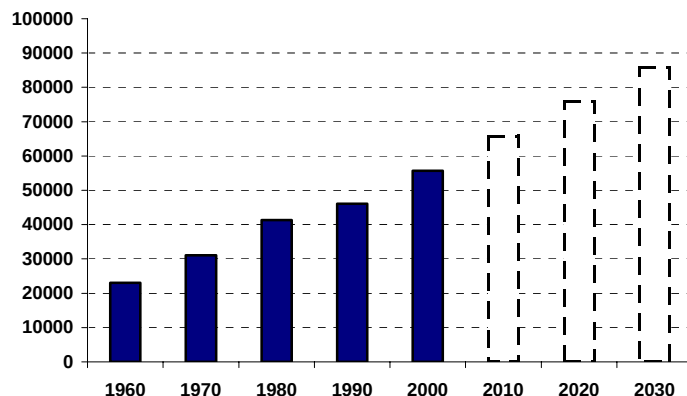
	A korcsoport aránya
0-14 évesek aránya	17,7
15-59 évesek aránya	65,4
60- x évesek aránya	17,0

Forrás: teir.vati.hu

A népességszám várható alakulására vonatkozó előrejelzések

Áttekintő táblázat a város lakosságszámának alakulásáról, kiegészítve a 2030-ig prognosztizált lakosságszámmal:

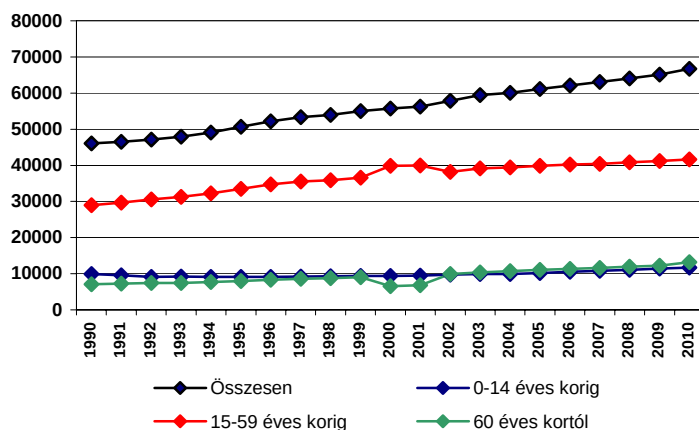
Érd lakosságának alakulása 1960-tól 2000-ig, kiegészítve a 2030-ig prognosztizált lakosságszámmal, fő

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Áttekintő táblázat a város korcsoportok szerinti alakulásáról kiegészítve a 2010-ig prognosztizált lakosságszámmal.

Érd lakosságának korcsoportok szerinti alakulása 1990-től napjainkig, illetve kiegészítve a 2010-ig prognosztizált lakosságszámmal, fő

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Az elkövetkezendő 5-25 éves időszakra prognosztizált adatokból megállapítható, hogy a város lakosságszáma - tekintettel a város jelenleg meglévő beépítetlen ingatlanjaira – 2025-re várhatóan eléri a 80 000 főt. Ezzel a népességszámmal Érd Magyarország 12-13. legnépesebb városa lesz.

II.2.2. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci helyzet

Gazdasági aktivitás

Érd város foglalkoztatási szerkezetének vizsgálatánál a települési népszámlálási adatok mellett a helyi mutatók a Pest megyei adatok metszetében is elemzésre kerültek, melyek a település a térséghez viszonyított sajátosságát emeli ki. A foglalkoztatottak nem szerinti megoszlásának alakulását tekintve Érden a női foglalkoztatottak aránya 46%, míg Pest megyében 45%-ot képvisel.

A foglalkoztatottak korcsoport szerinti megoszlása 2001-ben

A foglalkoztatottak korcsoportjai	A foglalkoztatottak száma		A foglalkoztatottak aránya	
	Érd	Pest megye	Érd	Pest megye
15-29	5 853	112 593	25,33	27,03
30-39	5 825	107 899	25,21	25,90
40-49	6 786	121 339	29,37	29,12
50-59	4 311	69 841	18,66	16,76
60-X	329	4 952	1,42	1,19
Összesen	23 104	416 624	100	100

Forrás: teir.vati.hu

A foglalkoztatottak korcsoport szerinti vizsgálata alapján megállapítható, hogy az érdi munkavállalók alacsony mértékben, de idősebbek a megyei munkavállalóknál, ezt bizonyítja az 50 és 59 közötti korcsoport foglalkoztattainak a megyei értéknél magasabb aránya.

A foglalkoztatottak százalékos megoszlása a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint 2001-ben

A foglalkoztatottak iskolai végzettsége		száma		aránya	
		Érd	Pest megye	Érd	Pest megye
általános iskola	8. évfolyamnál alacsonyabb	106	3 074	0,46	0,74
	8. évfolyamos	4 393	89 082	19,01	21,38
középiskola	érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	6 277	120 610	27,17	28,95
	érettségivel	8 169	136 730	35,36	32,82
egyetem, főiskola stb.		4 159	67 128	18,00	16,11
Összesen		23104	416624	100	100

Forrás: teir.vati.hu

A táblázatból megállapítható, hogy a foglalkoztatottak képzettsége a megyei átlagértékekhez közelít, azokat némileg meghaladja, az érettségivel rendelkezők aránya 35,3%, míg a felsőfokú végzettségűeké 18,1%, ami 2-3%-kal magasabb a megyei átlagértéknél.

A népesség szerkezeti összetételének további mutatója a gazdasági aktivitás szerinti struktúra. Érd esetében az összes lakónépesség 41 %-a az aktív keresők közé tartozik. A gazdaságilag aktív korú népességéből az inaktívak aránya ezzel szemben 28 %, ha figyelembe vesszük az eltartottak számát is, úgy a kettő együttes aránya az érdi lakossághoz viszonyítva eléri az 56 %-t.

Munkanélküliség

A munkanélküliek aránya, összefüggésben a kedvező foglalkoztatottsági és munkaerőpiaci viszonyokkal egyaránt, az országos átlag alatt alakult. Míg 1993-ban 3-4 ezer munkanélkülit tartottak nyilván, addig ez 1998-ra kétezer alá csökkent. Az országos átlaghoz képest 20%-al nagyobb volt a csökkenés, ami elsősorban a környező településeken történt beruházások munkaerő szükségletének köszönhető. A 2008. évi februári adatok alapján jelenleg a munkanélküliek aránya csupán 2,16%, amely kedvezőbb, mint a kistérségi, a Pest megyei, valamint a régiós érték egyaránt.

A munkanélküliségi ráta alakulása 2008-ban, %

	Munkanélküliségi ráta (2008. február, %)
Érd	2,1
Százhalombatta	2,0
Tárnok	2,4
Diósd	1,7
Kistérségi átlag	2,05
Pest megye	3,1
Közép-Magyarországi régió	2,7

Forrás: Állami Foglalkoztatási Szolgálat

Érden jelenleg 900 álláskeresőt tartanak nyilván, akiknek 12%-a tartósan munkanélküli, vagyis egy évnél hosszabb időtávon regisztrált. Az álláskeresők egyötöde járadék típusú, 13,6%-a segély típusú ellátásban, míg 4%-a rendszeres szociális segélyben részesül. A lakosság 38,4%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, míg a legfeljebb általános iskolai végzettséggel és rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (alacsony státuszt jelző összevont mutató) 13%.

A munkanélküliség főbb mutatói 2008-ban

A munkanélküliség főbb mutatói	
Nyilvántartottak összesen	900 fő
Folyamatosan nyilvántartott (egy évnél hosszabb ideje)	115 fő
Járadék típusú ellátásban részesülők	190 fő
Segély típusú ellátásban részesülők	123 fő
Rendszeres szociális segélyben részesülők	36 fő
Munka- vállaló korú népesség	41694 fő
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	38,4%
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	13,0%

Forrás: Állami Foglalkoztatási Szolgálat

II.2.3. A lakosság iskolai végzettsége

A város lakosságának képzettségére vonatkozólag az alábbi táblázatok adnak tájékoztatást. A népesség megoszlása az iskolai végzettség szerint a megfelelő korúak százalékában:

A lakosság iskolai végzettségének alakulása 2001-ben, %

	10-x éves az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	15-x éves legalább általános iskola 8. évfolyam	18-x éves legalább középiskolai érettségivel	25-x éves egyetem, főiskola stb. oklevéllel
Érd	0,4	92,3	43,2	14,1
Pest megyei városok	0,6	91,5	43,0	14,6
Pest megye	0,6	89,9	37,5	11,7

Forrás: Népszámlálás, 2001.

Az eredményből kiderül, hogy Érden a Pest megyei városokhoz hasonló tendenciák érvényesülnek. A 2001. évi népszámlálás adatai alapján a lakosság közel fele középiskolai érettségivel rendelkezik, amely 5%-kal magasabb értékű, mint a Pest megyei átlagérték. Az aktív korú lakosság 23,3%-a rendelkezik legfeljebb általános iskolai végzettséggel. A további eredmények rávilágítanak arra, hogy az itt élők esetén a felsőfokú végzettségűek aránya is kedvezőbb, mint a megyei átlagérték.

A 7 éves és idősebb népesség százalékos megoszlása legmagasabb iskolai végzettség szerint 2001-ben %

	összesen	általános iskola			középiskola		egyetem, főiskola stb.	
		általános iskola első évfolyamát sem végezte el	1-7. évfolyam	8. évfolyam	érettségi nélkül	érettségivel	oklevél nélkül	oklevéllel
Érd	100	1	16	24	22	24	2	11
Pest megye városai	100	2	16	24	21	23	2	11
Pest megye	100	2	18	26	22	21	2	9

Forrás: Népszámlálás, 2001.

Jövedelmi helyzet

A lakosság jövedelmi helyzetének vizsgálata az adófizetők jövedelmi sávjának megoszlása adatai alapján történtek. Ez alapján Érden közel harmincezeren fizettek adók 2006-ban, több mint 12 milliárd Forint értékben, vagyis egy adófizetőre közel 440 ezer Forint befizetett adó jutott, az adóalap összege 1,82 millió Forint volt.

Az adózók számának alakulása Érden jövedelemsávok alapján

Adósáv	Adófizetők száma
Összes adófizető száma	27 751
Összes főállású száma	21 820
Összes adófizető száma 0-300 000 Ft sávon	3 137
Összes adófizető száma 300 001-600 000 Ft	2 489
Összes adófizető száma 600 001-800 000 Ft sávon	3 392
Összes adófizető száma 800 001-1 000 000 Ft sávon	3 403
Összes adófizető száma 1 000 001-1 200 000 Ft sávon	2 465
Összes adófizető száma 1 200 001-1 500 000 Ft sávon	2 472
Összes adófizető száma 1 500 001-1 800 000 Ft sávon	1 932
Összes adófizető száma 1 800 001-2 000 000 Ft sávon	950
Összes adófizető száma 2 000 001-2 500 000 Ft sávon	2 074
Összes adófizető száma 2 500 001-3 000 000 Ft sávon	1 468
Összes adófizető száma 3 000 001-4 000 000 Ft sávon	1 612
Összes adófizető száma 4 000 001-5 000 000 Ft sávon 2006	769
Összes adófizető száma 5 000 001-10 000 000 Ft sávon 2006	1 193
Összes adófizető száma 10 000 001-20 000 000 Ft sávon 2006	317
Összes adófizető száma 20 000 000 Ft feletti sávon	78
Összes adó	12 079 303 734
Összevont adóalap összege	50 485 288 913

Forrás: teir.vati.hu/meta

A jövedelmi sávokat tekintve a legtöbben a legalacsonyabb sáv alapján adóznak, de magas a közepes jövedelemkategóriák, a 2-2,5 millió Forint közötti sávba esők száma, valamint közel ezerkétszázan tartoznak az 5 és 10 millió Forint közötti jövedelemkategóriához egyaránt.

II.2.5. Egészségi állapot

A lakosság egészségi állapotának vizsgálatához összehasonlító adatok kerültek elemzésre a Népegészségügyi Hivatal legfontosabb betegségfőcsoportok alapján, valamint a rendelőintézetek betegforgalmi adatai alapján.

Az elmúlt évek során Érden a betegforgalom jelentősen megnövekedett, mind a gyermekorvosi, mind a felnőtt háziorvosi látogatás esetén. A legnagyobb mértékű változás a gyermekorvosi látogatások terén tapasztalható, itt a 2002. évi adatokhoz képest közel 30%-os növekedés regisztrálható.

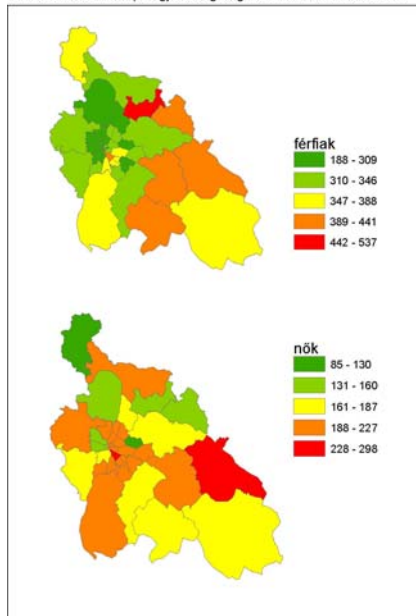
A háziorvosok betegforgalmi adatai 2002-ben és 2006-ban, fő

	2002-ben	2006-ban	Növekedés
A háziorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen	209130	246730	117,98
A háziorvosi ellátásban a rendelésen megjelentek száma	180229	214488	119,01
A háziorvosi ellátásban a lakáson történt beteglátogatás	28901	32242	111,56
A házi gyermekorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma	81319	93779	115,32
A házi gyermekorvosi ellátásban a rendelésen megjelentek száma	70681	80292	113,60
A házi gyermekorvosi ellátásban a látogatások száma	10638	13487	126,78

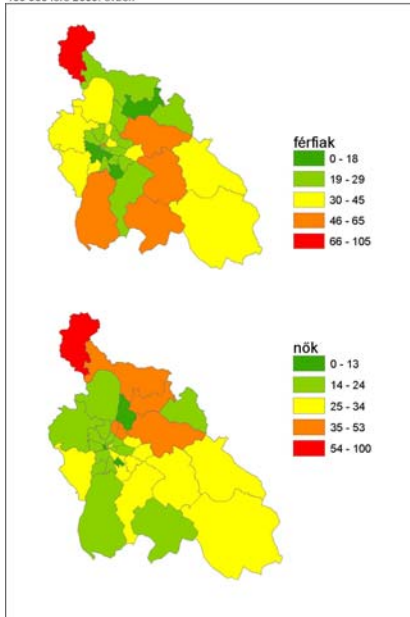
Forrás: teir.vati.hu/meta

Az alábbi térképek jól szemléltetik a közép-magyarországi régió lakosságának egészségügyi helyzetét, amelyben kiemelhető, hogy Érdet és térségét a daganatos halálozások, az anyagcsere betegségek, valamint a keringési rendszeri betegségek tekintetében a közepes- és alacsony veszélyeztetettségű területek közé lehet sorolni.

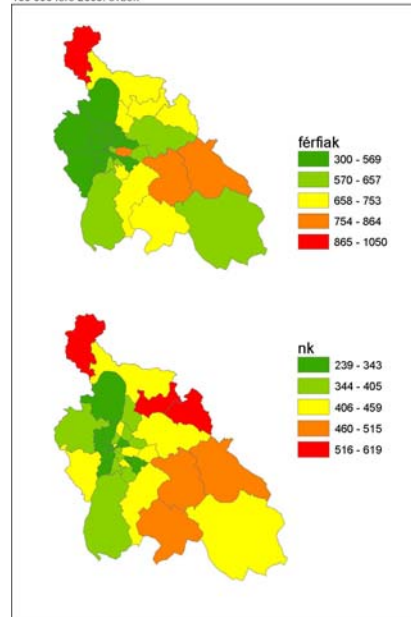
I./4. ábra: A 0-X éves korú férfiak és nők daganatos betegségek (BNO C00-D48A) miatti halálozása a Közép-Magyarországi Régióban 100 000 főre 2005. évben

I./7. ábra: A 0-X éves korú férfiak és nők endokrin, táplálkozás, anyagcsere betegségek (BNO E00-E99C) miatti halálozása a Közép-Magyarországi Régióban 100 000 főre 2005. évben

I./10. ábra: A 0-X éves korú férfiak és nők keringési rendszeri betegségek (BNO I00-I99A) miatti halálozása a Közép-Magyarországi Régióban 100 000 főre 2005. évben

Forrás: Népegészségügyi Jelentés
2006. Országos Epidemiológiai Központ.

II.3.KÖRNYEZET

II.3.1. A természeti környezet vizsgálata

Természetföldrajzi szempontból a város a Mezőföld északi peremén és a Budai-hegység déli nyúlványai között elterülő Érdi-fennsíkon és a hozzá csatlakozó Tétényi-fennsíkon, 64 km²-en terül el. Természetes keleti határvonala a Duna, mely szembeötlően lezárja a Budai-hegység déli részétől elválasztó Hosszúréti-völgy és a Benta-patak által határolt tájat.

A természeti értékek sorában kiemelkedő szerepet tölt be a város tájképileg legemlékezetesebb, legmegragadóbb része, a Fundoklia-völgy, vagyis a mintegy 3 km hosszúságban elnyúló karsztos aszóvölgy az érdi paleolitikori vadásztelep, a Neander-völgyi ősember egykori tanyájának ásatása nyomán vált világhírűvé. A helyi védettség alatt álló völgy, mely páratlan növény- és állatvilággal rendelkezik.

A Duna szomszédságában található Érdi-sziget vagy más néven Beliczay-sziget, amely nem sziget, hanem Érd-Ófaluhoz kapcsolódó partszakasz. A „sziget” egyike azon ritka hazai területeknek, ahol természetközeli állapotú ligeterdővel találkozhatunk.

Szintén a Duna mentén terül el fel a botanikai értékekben rendkívül gazdag Kakukk-hegyet, valamint a mellette található Sánc-hegyet. Utóbbi területe geomorfológiai változatossága következtében három különleges látványt nyújtó részre található, ezek az Érdi-magaspart, sánc és plató.

II.3.2. Az épített környezet vizsgálata

Érd kedvező gazdasági-társadalmi viszonyait alapvetően határozta meg kedvező közlekedéscsopordrajzi fekvése. A római időkben az Óbuda-Eszéki út mentén feküdt. Harcászati jelentősége a dunai vízi út őrzését tette feladatává. Az 1500-as években plébániájának fiókegyháza: Ercsi, Tárnok, Ráckeresztúr, Sósút, Törökbálint és Batta. A török időkben Hamza bég birtokának központja, fejlett gyümölcstermesztéssel, halgazdasággal. 1838-ban árvíz pusztította el a török minaret környékét, ekkor kezdett kiépülni Érd-Újfalú. A Budapest - Eszék vasútvonal megépítését követően, a vasút mentén Ófalu és Újfalú észalti irányú bővülésével alakult ki a Tusculánumi városrész.

A település fejlődésének üteme egészen 1900-as évek elejéig nagyon lassú volt. A "fejlődés" az 1920-as évektől kezdve, a vasútvonaltól észak-északnyugatra fekvő kis értékű legelőterületek felparcellázásával gyorsult fel.

A mezőgazdasági művelésre alkalmatlan területet különböző fantázia névvel ellátott városrészekre osztották és több ütemben összesen mintegy 18000 db, többségében üdülő parcellát alakítottak ki, amelyeket óriási propagandával hirdettek meg eladásra. Budapest közelségének, a kedvező közlekedési kapcsolatoknak és a jó propagandának köszönhetően a terület viszonylag gyorsan új gazdára talált.

A propaganda olyan jól sikerült, hogy a nagy keresletre tekintettel helyenként még a köztereknek, strandoknak szánt területet is kicellázták és értékesítették. A felosztott telkek először víkendházakkal vegyesen, de a II. világháború után egyre inkább lakóépületekkel épültek be közművesítés és út nélkül. A hirdetési ígéretekben a "területfejlesztők" nem sokat teljesítettek. Nem épült ki a terület közmű-, út- és vízelvezető hálózata és a budapesti gyorsvasút sem. A gyors népesség növekedést természetesen nem tudta követni az iskolahálózat, üzlethálózat stb. fejlődése sem. A parcellázás botrányral végződött. Óriási lakossági felháborodás hatására a becsapott

vevők panaszával 1938-ban az Országgyűlés is foglalkozott. A vizsgálatokat követően tényleges felelősségre vonás nem történt. Érd belterületének településszerkezete azonban gyakorlatilag kialakult.

Néhány év alatt a település telkeinek száma többszörösére szaporodott. Népsége pedig néhány évtized alatt megtízszereződött, a 60-as évek közepétől szinte duplájára nőtt. A terület- és településrendezési tervek készítésekor, a település infrastruktúrájának és intézményi ellátottságának javítása érdekében gyakran felmerült a sürgős, átfogó központi beavatkozás szükségessége, de ez rendre megghiúsult. Sőt Érd térségi szerepét leértékelve, 1977-ben közigazgatási határát módosítva a város déli részét Százhalombatta területéhez csatolták. Az átcsatolt, egykor érdi területen bővült ki a Dunamenti Erőmű és a Temperáltvízű Haltenyészítő Gazdaság, illetve épült fel Százhalombatta, Urbárium városrész Benta-telep nevű lakóterülete.

A 60-as, 70-es években az országos közlekedési hálózat kialakítása, a vasút szerepének felértékelődése Érd településszerkezetét súlyosan érintette. A város belterületét forgalmas közlekedési területek szabdalták szét (déli és nyugati irányú fő vasúti vonalak, M7 autópálya, 6-os, 7-es számú főutak). A későbbi településrendezési tervek alapján, az önkormányzati rendszer idején kiépült néhány gyűjtő út (Tárnoki, Alsóerdősor és Folyondár utak) egy-egy szakasza és a 6-os, 7-es számú főút városközpontot elkerülő szakasza, annak első és második üteme. Az 1997-ben módosított általános rendezési terv jelentős gazdasági területeket jelölt ki a város déli részén. E területek egy részének felhasználása megkezdődött (Pl.: Gazdasági, Logisztikai Park, Bécsi-hegy).

Érd mai közigazgatási területének alapadatai

Földrészlet statisztika fekvésenként							
fekvés	földrészletek száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások száma	összes terület (m ²)	legkisebb földrészlet terület (m ²)	legnagyobb földrészlet terület (m ²)	átlagos földrészlet terület (m ²)
belterület	27281	467	3361	31158549	1	165997	1142
külterület	2616	3	3	28435559	3	1178751	10870
zártkert	414	0	0	943872	130	32860	2280
ÖSSZESEN	30311	470	3364	60537980	134	1377608	14292

Forrás: www.takarnet.hu

A város meglehetősen nagy kiterjedésű közigazgatási területének több mint 50%-át teszi ki a belterület. A belterület terület-felhasználásában uralkodók a lakóterületek, ezen belül is az egyedi telkes, egylakásos, szabadonálló beépítésű, családi házas lakóterületek.

Ettől gyökeresen eltérő jellegű terület-felhasználás csak a városközpont területén jellemző, ahol a telepszerű lakóterületek mellett koncentrálnak az intézmények.

A város meghatározó gazdasági-ipari övezete a város központjától délre helyezkedik el (Érdi Gazdasági,- Logisztikai Park, az ún. Bécsi-hegy területe), illetve a város keleti részén található még egy kijelölt gazdaságfejlesztési terület.

Az erdőterületek, rekreációs zöldterületek aránya nem meghatározó, kiemelkedik két szigetszerűen elhelyezkedő terület: a Duna-parti-ófalui településrész és a Tárnok szomszédságában elterülő Fundoklia-völgy.

Érd dél-nyugati sávjában még a hagyományos vidéki jellegű életmód a meghatározó. A felszínborítottság alacsony mértékű mesterséges elemeket mutat, meghatározó a számtó művelési ág, néhol gyümölcsösökkel és szőlővel.

Érd sajátos jellemzője, hogy sokáig nem alakult ki egy egységes az egész városra kiható, meghatározó súlypontú városközpont. A vasutak, majd az autóutak megépítésével a

település központja mind messzebb került a Duna vonalától. A 6-os és 7-es út találkozásánál épült ki a mai kulturális és közigazgatási városközpont, melynek kiépítése, bővítése napjainkban is folyik, megvalósításához az Önkormányzat igyekszik pályázati forrásokat is igénybe venni. Ezzel párhuzamosan alakultak ki, s formálódnak jelenleg is az egyes településrészek az alközpontok (Ófalu, Érdliget, Parkváros).

A leggyorsabban betelepülő részek, ma az M7-es autópálya környéke, sőt az azon túli területek. Mára legjellemzőbb főleg a budapestiek kitelepedése, de az ország minden részéből érkeznek új lakók a városba a jobb megélhetés, vagy a jobb életkörülmények, a munkavállalás reményében.

II.3.3. Műemlékek és helyi értékvédelem

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal jegyzéke hét műemléket tart nyilván Érden. Kutyavár XV. századi vadászkastély, Minaret XVII. századi, török kori, Római katolikus templom XV. századi falak XVIII. századi átépítés, Római katolikus plébánia XVII-XVIII. század, Szent Sebestyénről és Szent Rókusról elnevezett fogadalmi kápolna, barokk XVIII. század (1734), Kőkereszt (1789, barokk), a Magyar Földrajzi Múzeum épületegyüttese, klasszicista, 1820-1840.

Törzsszám:	7012
Jogállás:	Műemléki védelem
Név:	Minaret

Törzsszám:	7011
Jogállás:	Műemléki védelem
Név:	Vadászkastély romjai

Törzsszám:	7010
Jogállás:	Műemléki védelem
Név:	Wimpffen-kúria és melléképületei, Magyar Földrajzi Múzeum

Törzsszám:	9390
Jogállás:	Műemléki védelem
Név:	Fogadalmi kápolna

Törzsszám:	7014
Jogállás:	Műemléki védelem
Név:	Szent Mihály téri római katolikus templom

Törzsszám:	9391
Jogállás:	Műemléki védelem
Név:	Kőkereszt

Törzsszám:	7013
Jogállás:	Műemléki védelem
Név:	Római katolikus plébániaház

Forrás: www.koh.hu

Érd megyei Jogú Város Közgyűlése megalkotta a város építészeti örökségének helyi védelméről szóló 14/2007. (III.27.) sz. rendeletet. A rendelet helyi védett területeket határolt le, és helyi egyedi védelem alatt álló építményeket jelölt meg. A rendelet indoklása kihangsúlyozza, hogy a megmaradt egyedi védelemre érdemes építmények mellett, a még meglévő kertvárosias településszerkezeti jelleg képviseli a városépítészeti örökség legjelentősebb értékét. A kertvárosias jelleg megőrzése érdekében a rendelet

tervmelléklete szerint a város összefüggő kertvárosi lakóterületeinek döntő többsége védetté vált. A rendelet a laza kertvárosi jelleg megőrzésének érdekében az ingatlanokon kialakítható lakó rendeltetési egységek számával kapcsolatban fogalmaz meg szigorító szabályokat.

II.3.4. A lakásállomány megoszlása és szerkezete

A település lakásállománya változatos. Egyaránt megtalálható a lakótelepi, társasházi, modern családi házas, valamint a régi típusú parasztházak egyaránt.

A lakásállomány többségében kertvárosias és falusias beépítésű területen, egyedi telken épült családi lakóházból áll. A városközpontban épültek ettől eltérő, telepszerű többszintes, többlakásos lakóépületek.

A lakásállomány dinamikus növekedésének alakulásához több tényező emelhető ki. Egyrészt a nagyarányú kiköltözéseknek következménye, hogy Érden alapvetően nagy alapterületű családi házas beépítés jellemző, ugyanakkor az elmúlt években számos többlakásos épületegyüttes került átadásra, zömében kis alapterületű lakásokkal építve.

A lakásállomány főbb jellemzői 2002-ben és 2006-ban

	2002	2006
Lakásállomány 2006 [db]	20 398	21 638
Épített lakások száma (üdülők nélkül)	296	275
Az év folyamán épített lakások összes alapterülete (üdülők nélkül) 2006 [m ²]	39 996	32 382
Az épített lakások átlagos alapterülete (m ²)	135m ²	117,75
Az év folyamán épített négy és több szobás lakások száma (a három és fél szobásokkal együtt, üdülők nélkül)	163	167
Az év folyamán gazdasági szervezetek által épített lakások száma	9	91
Az év folyamán természetes személy által épített lakások száma	287	184
Az év folyamán értékesítés céljára épített lakások száma	12	115
Az év folyamán saját használatra épített lakások száma	284	160
Az év folyamán családi házas formában épített lakások száma (üdülők nélkül)	266	176
Fenntartott lakásbérlemények száma	n.a.	140
Fenntartott lakóépületek száma	n.a.	50
Eladott lakásbérlemények becsült forgalmi értéke [1000 Ft]	n.a.	43 163
Eladott lakásbérlemények tényleges eladási ára [1000 Ft]	n.a.	52 100

Forrás: teir.vati.hu/meta

Az épülő lakóépületek számából kitűnik, hogy a településen az építési kedv az országos átlagnál nagyobb. Érden összpontosul az agglomeráció városi összlakás-számának közel egyötöde. A jelenlegi lakásszám megközelíti a 22 000 db-ot, ez 17 %-os emelkedés 1999-hez képest és mivel az épülő lakások száma folyamatosan nagyobb a megszűnő, bontásra kerülő lakásokénál, tehát a lakásszám évről évre nő.

Az utóbbi néhány évben elsősorban a kertvárosi beépítésű családi házak építése folytatódott, differenciált minőségben. A korábban beépült lakóterületen a foghíj telkek beépítése gyors ütemben folytatódik.

Az érdi lakások átlagos mérete igen magas: 86 m², magasabb, mint a megyei városok átlagértéke (79 m²), méretbeli eloszlásuk azonban nagy szórást mutat. A lakások több mint egynegyede (25.5 %) ténylegesen „kislakás”, kisebb 60 m²-nél, de a 100 m²-nél nagyobb lakások aránya is magas: 31,5 %. Hasonló a helyzet a lakások minőségével kapcsolatban is. A gyenge (félkomfortos, komfort nélküli, szükség) lakások 16,6 %-os aránya a megye városainak összesített átlagértékével összevetve (28,1 %) nem tűnik magasnak, de jelentősen kedvezőtlenebb több Pest megyei város adatánál. (Gödöllő: 8,3 %, Budaörs 10,7 %, - ugyanakkor például Monor: 29,2 %, Nagykovács: 35,7 %).

Az elmúlt években épített lakásoknál is fontos kiemelni, hogy nagyon magas a nagy alapterületű, négy vagy több szobával rendelkező lakások építése, amely egyértelműen utal a családi házas építkezések dominanciájára.

Az elmúlt években épített lakásoknál is fontos kiemelni, hogy nagyon magas a nagy alapterületű, négy vagy több szobával rendelkező lakások építése, amely egyértelműen utal a családi házas építkezések dominanciájára.

Az épített lakások jellemzői 2002 és 2006 között

	2002		2003		2004		2005		2006	
	Épített lakások száma	4 és több szobás (%)	Épített lakások száma	4 és több szobás (%)	Épített lakások száma	4 és több szobás (%)	Épített lakások száma	4 és több szobás (%)	Épített lakások száma	4 és több szobás (%)
Érd	293	55,1	418	59,8	434	55,9	271	58,6	275	60,7

Forrás: teir.vati.hu/meta

A lakások és lakott üdülők száma az építési év szerint a következőképpen alakul:

A lakások és lakott üdülők számának alakulása 2001-ben, db

	1919 előtt	1920-1944	1945-1959	1960-1969	1970-1979	1980-1989	1990-2001	összesen
Érd	417	1 372	1 424	2 599	5 440	5 179	3 623	20 054
Társközpontok (17)	9 781	10 573	9 296	17 940	33 231	30 294	18 763	129 878

Forrás: teir.vati.hu/meta

A lakások építési évek szerinti eloszlása jól tükrözi a város építéstörténetét, azt, hogy növekedése a második világháború után, különösen az 1970-es évektől gyorsult fel. Míg a 2. világháború előtt épült lakások aránya Érden csupán 8,9 %, az 1945 után épülteké 73 %, a rendszerváltozás után az ezredfordulóig pedig a lakások 18,1 %-a létesült. A két világháború között éves átlagban csupán 55 lakás épült, 1945 és 1969 közötti időszakban az átlagos éves produktum 161 darab volt, 1970 és 1989 között már évi 531 darab lakás létesült. A rendszerváltozás utáni évtizedben – részben a lakástámogatások visszafogása, részben a szuburbanizáció fő célterületei változásainak eredményeként – az építési-átépítési¹ kedv visszaesett, amely 2001 óta ingadozik.

A 2001. évi népszámlálás adatai alapján elmondható, hogy az érdi ingatlanok 88,3 %-a magántulajdonban van, mindössze 0,9 %-a önkormányzati bérlakás. Megállapítható, hogy az önkormányzati bérlakások aránya igen kevés. Érd alapvetően kertvárosias jellegű, az ingatlanok túlnyomó része önálló, családi ház. A város 6,3%-a lakótelepi környezetben él a város központjában. Itt a lakások szinte kivétel nélkül

¹ Az éves építési adatok nem csak új építkezéseket, hanem nagyszámú átépítést is takarnak.

összkomfortosak, de inkább kisméretűek. A háztartások 82 %-a legalább komfortos lakásban lakik, s elmondható, hogy az alacsony komfortfokozatú lakás területi eloszlása a városban egyenletes, s ezek a lakások nagy része régebbi építésű házakban találhatóak.

A lakások tulajdonjellege 2001-ben

	Önkormányzati tulajdonban	Magántulajdonban	Más tulajdonforma
Pest megyei városok	1,6	87.3	11.1
Érd Városa	0,9	88.3	10,7

Forrás: Önkormányzati nyilvántartás

Önkormányzati tulajdonban 2005-ben összesen 147 lakás maradt, új lakás építése csak magánerebből indult, az Önkormányzat újabb lakásokat nem épített.

Lakások és lakott üdülők komfortosság szerinti százalékos megoszlása 2001-ben

	összkomfortos	komfortos	félkomfortos	komfort nélküli	szükség és egyéb	összesen
Érd	69,0	14,4	3,9	5,4	7,3	100,0
Agglomerációs társközpontok:	64,8	21,5	3,6	4,5	5,7	100,0

Forrás: Népszámlálási adatok

Az eredmények alapján megállapítható, hogy összességében az alacsony komfortfokozatú lakások aránya Érden 16,6%, amely közel 3%-kal magasabb, mint az agglomerációs társközpontoké.

II.4.KÖZSZOLGÁLTATÁSOK

II.4.1. Oktatás

Érd Város Önkormányzata alapellátási kötelezettségének és önként vállalt feladatai ellátása értelmében, megfelelően gondoskodik nevelési- oktatási intézményrendszerének működtetéséről. A normatív támogatást kiegészítve biztosítja az intézmények zavartalan működését.

Az Önkormányzat alapellátási kötelezettségén túl két középfokú intézményt, egy zeneiskolát és egy Nevelési Tanácsadót tart fenn. Ezen alapellátáson túli oktatás biztosításáról, s az ezzel járó jogkörök gyakorlásáról az Önkormányzat a jövőben sem kíván lemondani.

A közoktatási intézményekben ellátottak számának alakulása 2002 és 2005 között, fő

	2002	2003	2004	2005	2006
Óvodába beírt gyermekek száma	1 724	1 755	1 731	1 736	1724
Óvodai férőhely száma	1 565	1 580	1 562	1 486	1534
Ált. iskolások száma	4 919	4 846	4 815	4 734	4667
Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	127	4 963	4 826	4 841	4757
Középiskolai tanulók száma	813	819	813	786	742

Forrás: teir.vati.hu/meta

Óvodák

Az óvodai feladatellátás döntő többsége az önkormányzat által fenntartott intézményekben történik, a város területén 8 óvoda működik 13 telephelyen. A magánóvodák száma 4.

Az óvodák számának és kihasználtságának alakulása 1995 és 2006 között

	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Óvodák száma	13	13	13	13	13	13		
Óvónők száma	136	136	136	136	136	136	145	144
Kihasználtság	123%	124%	125%	124%	124%	120%	116%	112%

Forrás: teir.vati.hu/meta

A legfrissebb adatok alapján az elmúlt években a gyermekek létszáma városi szinten a következő képen alakult:

A gyermeklétszám alakulása 2004 és 2008 között

Év	2004/2005.	2005/2006.	2006/2007.	2007/2008.
Gyermeklétszám az ÖK. óvodáiban	1631	1692	1655	1677
Gyermeklétszám a nem ÖK.-i óvodákban	102	102	102	102
Gyermeklétszám az összes óvodában	1733	1794	1757	1779

Forrás: Önkormányzati nyilvántartás

Önkormányzati intézményekben a 2007/2008-as nevelési évben 63 óvodai csoport kezdte meg működését. 2007. szeptember 15-ig 1677 gyermeket írtak be az óvodákba. ez az adat folyamatosan változik, hiszen az óvodai nevelésre vonatkozó rendelkezések érdekében a gyerek a harmadik életéve betöltését követően léphet az óvodába és addig maradhat, ameddig tankötelessé nem válik. A szülők élnek is ezzel a jogukkal, több gyermek még egy évet marad az óvodákban. Óvodáink statisztikai adatait végignézve megállapítható, hogy jelenleg maximális kihasználtsággal működnek.

Minden évben 100-150 gyermeket kell elutasítani. Az alapellátást így nem tudják úgy megteremteni, hogy abba minden óvodáskorú gyermek be tudjon kapcsolódni. A gyermekek nagy része csak ötödik életévét betöltve kerülhet óvodába. Gondot jelent, hogy a hátrányos és halmozottan hátrányos kisgyermekek száma kevés az intézményekben.

Foglalkoztatottak száma: A fenntartó minden évben biztosítja a közoktatási törvényben és végrehajtási rendeletben meghatározottak szerinti személyi feltételeket: a székhelyen

vezető óvónő, óvoda vezető- helyettes, csoportszobánként 2 óvónő és 1 dajka alkalmazását. A tagintézmények élén tagintézmény-vezető segíti a vezető munkáját, biztosítja megfelelő szinten az ellátást. Pedagógiai munkát segítő szakemberek tekintetében a logopédiai ellátást a Móra Ferenc Általános Iskola logopédusai látják el. A gyógy-testnevelési és fejlesztőpedagógiai ellátás nem teljes körűen megoldott.

Infrastruktúra: Az óvodák nagy része nem óvodai feladatok ellátására épült, az egyszerű családi házak átalakítása több szempontból nem felel meg a hatályos jogszabályi előírásoknak (pl.: 1 gyermek számára 2 m²-t kell biztosítani). A helyhiány nehezíti a gyermekek teljes körű ellátását, sőt a maximális csoportlétszám (25 fő) befogadására sem alkalmasak a csoportszobák.

Általános iskolák

A város az alapfokú oktató – nevelő munka ellátását 8 önkormányzati és egy egyházi fenntartású intézményben biztosítja. Fontos kiemelni, hogy nemcsak a középiskolákban, de az általános iskolák tagozatos osztályaiban is jelentős a szomszédos településekről Érdre ingázó diákok száma. A városban jelenleg 9 általános iskola, és egy kisegítő iskola működik. (A fentiekén túl 8 párhuzamos osztályos oktatással működik önkormányzati támogatással is az egyházi általános iskola.)

Bejáró tanulók száma településenként, iskolánként 2004 és 2008 között, fő

Bejáró tanulók	2004/2005.	2005/2006.	2006/2007.	2007/2008.
II. Lajos Ált. Isk.	0	1	1	0
Bolyai J. Ált. Isk.	135	113	114	110
Móra F. Isk.	14	17	16	21
Batthyány Ált. isk.	77	89	76	67
Gárdonyi G. Ált. Isk.	6	10	6	8
Széchenyi I. Ált. Isk.	25	14	21	20
Kőrösi Cs. S. Ált. Isk.	10	12	11	17
Teleki S. Ált. Isk.	11	10	6	5
Hunyadi M. Ált. Isk.	12	15	18	21
VMG. 5-8. évf.			26	31
Összesen:	290	281	295	300

Forrás: Önkormányzati nyilvántartás

Nem érdi intézményekben tanuló érdi tanköteles gyermekek száma 2004 és 2008 között, fő

Iskolai körzet	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
II. Lajos Általános I.	2	2	2	-
Bolyai Általános I.	9	8	10	6
Batthyány Általános I.	9	9	8	11
Gárdonyi Általános I.	8	9	9	5
Széchenyi Általános I.	24	13	11	16
Kőrösi Általános I.	23	25	22	17
Móra F. Általános I.	23	25	22	16
Teleki Általános I.	64	68	63	76
Hunyadi Általános I.	7	7	17	19
Összesen	146	141	142	149*

Forrás: Önkormányzati nyilvántartás

1980-hoz képest jelentős javulást mutat az a tény, hogy a korábban átlagosan 41 fős osztálylétszámot sikerült az elmúlt években jelentősen csökkenteni. Így az egy osztályra jutó diákok száma már 30 fő körül mozog.

Az Önkormányzati és nem önkormányzati fenntartású iskolák általános iskolai gyermekek létszáma 2004 és 2008 között, fő

	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Önkormányzati fenntartású intézményekben				
Férőhely	4998	4998	4998	4998
osztályok száma	188	189	188	158
Gyerek létszám	4331	4253	4193	4007
Kihasználtság	87 %	85%	84%	80%
Nem önkormányzati fenntartású intézményekben				
férőhely	448	448	448	488
osztályok száma	16	16	16	16
gyerek létszám	369	367	379	393
kihasználtság	82%	82%	85%	88%

Forrás: Önkormányzati nyilvántartás

A statisztikai adatokból kiderül, hogy a város iskoláiban a tanulók létszáma egyenetlen. Vannak olyan iskolák (Kőrösi, Bolyai, Széchenyi) ahol az alapító okiratban meghatározott férőhelyszám felé közelednek a létszámok, több iskolában mélyen ez alatt vannak.

A beiskolázást nehezíti, hogy a szabad iskolaválasztás jogával gyakran élnek a szülők, sokszor az iskolák körzetébe való gyors bejelentkezéssel. Így nehezen tervezhető az iskolákban az osztályok feltöltése.

2007. májustól a fenntartó minden iskolában felülvizsgálta a pedagógus létszámot, és aktualizálta az óraszám növekedésnek megfelelően. Ez a magyarázata annak, hogy az egy pedagógusra eső gyermeklétszám jelentősen megváltozott és eléri az országos átlagot.

Középfokú iskolák

A városban - az Önkormányzat fenntartásában - két középfokú oktatási intézmény működik: 1 gimnázium és 1 szakképző iskola. A középfokú oktatási intézményekre vonatkozó legfontosabb jellemzőket az alábbi táblázat szemlélteti.

A középfokú oktatási intézmények kihasználtsága

Középfok	2004/2005.	2005/2006.	2006/2007.	2007/2008.
Osztályok száma	42	42	40	39
Tanulói létszám	1258	1239	1175	1140
Pedagógus létszám	95	94	95	86
Kihasználtság:	88%	87%	82%	80%

Forrás: teir.vati.hu/meta

A 40 éve alapított és 1962-ben átadott Vörösmarty Mihály Gimnázium kezdetben 12, majd 1980-ra 14 tanteremmel és 333 tanulóval működött. A vidékről bejárók száma 173 fő volt. Az 1990-ben végrehajtott bővítésekkel a Gimnázium már 18 osztályteremmel és kb. 657 tanulóval működik, ebből a környező településekről bejárók száma közel 200 fő, melynek egyharmad része - a kimutatások szerint - Százhalombattáról jár át az oktatási intézménybe. A gimnázium épülete kollégiumi szárnyat is magában foglal. A gimnáziumban már évek óta működik a nyolcosztályos oktatási forma 1-1 osztállyal. A hagyományos négy éves képzés keretében országos beiskolázású biológia, kémia tantárgyakból, működik továbbá angol, német, francia, matematika tagozat és természetesen általános tantervű osztályok indulnak.

A Kós Károly Szakképző Iskola össztanulói létszáma 609 fő, a tanulóinak jelentős hányada a környező településeken lakik. A Szakképzőben gyors- és gépíró, autószerelő, szobafestő, élelmiszereladó, varrónő, erősáramú berendezés-szerelő, kovács, esztergályos, karosszéria-lakatos, szerszámkészítő, központifűtés- és csőszerelő, órás, fogműves valamint felszolgáló szakmákat képeznek. Néhány éve kezdte meg működését az intézményben az érettségit is magába foglaló szakközépiskolai ágazat, melyben a tanulók többek között varrónői, gépszerelői és vegyész szakmák közül választhatnak. Szinte az országban egyedülálló kezdeményezésként az iskolában beindult egy speciális oktatási forma is, mely a már végzett szakmunkások részére lehetővé teszi az érettségi megszerzését két éves intenzív nappali képzés keretében.

Napközi, tanulószobai ellátás

A napközi-otthonos feladatellátás a közoktatási rendszer egyik legfontosabb eleme, hiszen a tehetséggondozás, felzárkóztatás, valamint a nevelés egyik lehetséges színtere.

A fenntartó minden évben az iskolakezdekőkor a szülői igényeknek és a törvényi előírásoknak megfelelően pedagógus álláshelyet, vagy órakeretet biztosít a feladat ellátására.

Gyógypedagógiai ellátás

Az elmúlt évek változásai következtében egyre erősödő társadalmi igényként jelentkezik a különleges gondozást, speciális ellátást igénylő gyermekek nevelés – oktatása a megfelelő intézmények keretében.

A jelenlegi oktatás politika azt a célt tűzte ki, hogy a többségi intézmények az integrált oktatás keretében végezzék ezt a feladatot. Amellett, hogy az integráltan nevelt tanulók száma folyamatosan nő, ellátásuk nem teljesen megoldott. A feladat megoldása kétféle képen történik:

a) Sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése

Valamennyi érdi önkormányzati általános iskola alapító okirat tartalmazza az SNI-s gyerekek oktatását, nevelését, de sem a tárgyi, személyi feltételekkel, sem pedagógiai programokkal nem rendelkeznek a feladat megfelelő szintű ellátásához.

b) Értelmi fejlődésben akadályozott tanulók szegregált alapfokú képzése

Ezen tanulók képzése a Móra Ferenc Általános Iskolában és a Logopédiai Szakszolgálatban folyik, városi és települési beiskolázással.

Alapfokú művészeti ellátás

A feladat ellátása az alapfokú művészetoktatási intézményben folyik. (Lukin László Alapfokú Művészetoktatási Intézmény)

Alapító okirat szerinti férőhely: 560 fő

Az alapfokú művészeti oktatás intézményben tanulók és dolgozók száma 2003 és 2007 között, fő

	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
tanulók száma	484	503	518	509	516
pedagógusszám*	29	33	33	34	33

Forrás: Önkormányzati nyilvántartás

Az intézmény alapfokú zenei oktatást végző speciális iskola, amelyben kiselőképző, hangszeres előképző, alap- és továbbképző évfolyamokon folyik az oktatás. 1966-ban alapították, városi beiskolázású intézményként. A Batthyányi iskola kivételével valamennyi hangszeres oktatást folytató telephelyen működik elméleti foglalkozás, szolfézsóra.. Jelenlegi tanszakai: vonós, fafúvós, rézfúvós, harmonika, zongora, szolfézs

és pengetős hangszerek, ütőhangszerek, magánének. Ezen kívül zenekari és kamarazenei foglalkozásokat is tartanak.

Pedagógiai szakszolgáltatások

A szülő és a pedagógus nevelő munkáját és a nevelési – oktatási intézmény feladatainak ellátását pedagógiai szakszolgálat segíti.

Logopédia

A logopédusok (11 álláshely) a Móra Ferenc Általános Iskolában és a logopédiai szakszolgálat pedagógus-állományához tartozóan utazó logopédusként látják el a város óvodáiban és általános iskoláiban a feladataikat.

Az ellátottak számának alakulása 2002 és 2007 között, fő

	2002/2003 tanév	2003/2004 tanév	2004/2005 tanév	2005/2006 tanév	2006/2007 tanév
ellátottak száma (gyerek + felnőtt)	89	167	318	454	451
Alkalom száma	2308	5475	8726	13440	13310

Forrás: Önkormányzati nyilvántartás

Gyógytestnevelés

A gyógytestnevelési ellátás városi szinten nem megoldott
Néhány iskola alkalmazásában van gyógy-testnevelő, aki csak saját iskolai szinten látja el a feladatot, a többi iskolában az ellátás nem biztosított.

Városi Nevelési Tanácsadó

Az Érdi Nevelési Tanácsadó 1981-ben kezdte meg működését a Budaörsi Nevelési Tanácsadó egységeként. 1986-ban vált önálló intézménnyé. Az ellátandók száma folyamatosan emelkedik.

A nevelési tanácsadó forgalmi adatai 2002 és 2007 között, fő

	2002/2003 tanév	2003/2004 tanév	2004/2005 tanév	2005/2006 tanév	2006/2007 tanév
ellátottak száma (gyerek + felnőtt)	394+125	651+168	480+251	671+528	761+419
Alkalom száma	3710 alk.	4141 alk.	4677 alk.	6072 alk.	10938 alk.
iskola- érettségi	125 fő	109 fő	97 fő	114 fő	132 fő

Forrás: Önkormányzati nyilvántartás

Központi feladatként ellátott alaptevékenysége: Pedagógiai szakszolgálat, nevelési – pszichológiai tanácsadás, beilleszkedési zavarokkal, tanulási nehézségekkel, magatartási zavarokkal küzdő gyerekek, tanulás problémáinak feltárása, korrekció célú, családközpontú foglalkoztatás komplex pedagógiai és pszichológiai módszerekkel, iskolaérettségi vizsgálatok elvégzése, szakvélemény készítése.

Megállapodási szerződés keretében Diósd ellátását is biztosítja.

Alkalmazotti létszám: 12 pedagógus (pszichológus, fejlesztő pedagógus), 1 pszichiáter, 1 adminisztrátor, 1 szociális munkás

Felnőttoktatás

A városban a középfokú végzettséget adó felnőtt oktatást a Budakalász Gimnázium Érdi Tagiskolája látja el, melynek fenntartója a SZILTOP Oktatási Kht. A gimnázium a Bólyai Általános Iskolában kapott helyet a működésre, létszám adatai a következők:

A felnőttoktatásban résztvevők száma 2004 és 2007 között, fő

tanév	érettségizett tanuló	összes tanuló létszám:
2004/2005	124 fő	580 fő
2005/2006	105 fő	579 fő
2006/2007	132 fő	578 fő

Forrás: Önkormányzati nyilvántartás

A felnőttoktatás másik területe az érettségire épülő szakképzés, ami a Kós Károly Szakképző Iskolában folyik 13. és 14. évfolyamon.

Felsőfokú szakképzés

Érd Város Önkormányzata arra törekszik, hogy a felsőoktatás, illetve a szakképzés területén is nyújthasson szolgáltatást.

Így a Vörösmarty Gimnázium épülete ad otthont az informatikai és közgazdasági ismereteket oktató budapesti Gábor Dénes Főiskola egyik Konzultációs Központjának is.

2005. szeptember elsejétől szintén a gimnázium épületében indít 4 féléves, nappali tagozatos akkreditált felsőfokú iskolarendszerű szakképzést (idegenforgalmi szakmenedzser szakon) a Szent István Egyetem Gazdálkodási és Mezőgazdasági Főiskolai Kara.

II.4.2. Szociális ellátás

A szociális szolgáltatások lehetséges alanyai általában a kedvezőtlen életkörülmények között élők közül kerülnek ki, közülük is elsősorban az idősek, a betegek, a fogyatékosok és a hajléktalanok. A statisztikai adatok felhívják a figyelmet arra, hogy csökken a születések száma, növekszik a születéskor várható életkor, ezáltal a gyermekkorúak aránya fokozatosan csökken, az idős (60 éven felüli) korosztályé emelkedik. A szociális ellátó rendszer legnagyobb célcsoportját az idős korosztály adja. A 60 évesek és idősebbek aránya 2001-ben a városban elérte a 17%-ot. A lakosság korösszetétele, öregedése, az aktív népesség társadalmon belüli csökkenő aránya, jövedelmi viszonyai meghatározzák a szociális szolgáltatások iránti keresletet.

A szociális ellátás főbb formáiban részesülők aránya 2007-ben, fő, Forint

Támogatás fajtája	Fő	Felhasznált összeg
Rendszeres szoc.segély	61	19 725
Aktív korúak szoc.segélye		
Időskorúak járadéka	14	4 295
Lakásfenntartási normatíva	439	15 784
Lakásfenntartási támogatás (mértánys, helyi)		
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	675	6 755
Kieg.gyermekevédtámogatás	6	447
Ápolási díj (normatív)	109	35 596
Ápolási díj, méltánys	115	29 857
Tb. járulék		1 737
Szemétszedési díj	374	5 605
100 évesek támogatása	2	678
Étkezési térítés	241	1 869
adósságkezelés	10	847
Temetési, hamvasztási segély	221	4 874
összesen	2267	128 069

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Az önkormányzati szociális intézményrendszer 1996-ban átszervezésre került, melynek oka a funkcionális feladatmegosztás, ezzel a meglévő erőforrások hatékonyabb felhasználása. A szociális intézményeket összefogó Szociális Gondozó Központ tagintézményei a következők:

Bölcsődék

A városban két bölcsőde is működik. Az 1. számú bölcsőde 1980. október óta üzemel 60 férőhellyel, a 2. számú pedig 1983. augusztustól, szintén 60 férőhellyel. A dolgozók létszáma 18 illetve 20 fő. Az Önkormányzat 2004. őszén pályázatot nyújtott be a Nemzeti Fejlesztési Terv Humánerőforrás Operatív Programja keretében kiírt – többek között bölcsődéket is érintő – pályázati felhívásra. Nyertes pályázat esetében lehetőség nyílhat az 1. számú bölcsőde teljes rekonstrukciójára, valamint bővítésére is. A rendelkezésre álló férőhely nem elegendő, a jelentkezők igényeit e két intézmény nem tudja teljes mértékben kielégíteni.

A városban működő bölcsődék legfontosabb jellemzőinek alakulása 2002 és 2007 között, fő

	2002	2003	2004	2005	2006
Működő összes bölcsődei férőhelyek száma (önkormányzati, üzemi, magán stb.)	120	120	120	120	120
Bölcsődébe beírt gyermekek száma	135	135	148	148	162
Bölcsődei gondozónők száma	24	24	26	26	24
Szakképzett bölcsődei gondozónők száma	23	23	24	24	23
Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	120	120	120	120	120

Forrás: teir.vati.hu/meta

Családsegítő szolgálat

A Családsegítő Szolgálat 1987-ben kezdte meg működését, elsők között az országban. A tavalyi év során sikerült a szolgálat részére egy megfelelő, korszerű épületet biztosítani, mely megfelel a feladat ellátás követelményeinek. 2004. júliusától speciális alapellátási feladatot - támogató szolgálat - is ellátnak. Határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkezik.

Gyermekjóléti szolgálat

A Gyermekjóléti Szolgálat 1997. szeptember óta működik, a Családsegítő Szolgálatból nőtte ki magát. Az intézmény alagsorának házilagos kivitelezésével ez évben „E” pont kialakítására került sor, itt lehetőség van gyerekek és fiatalok számára ingyenes Internet hozzáférésre. Határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkezik.

A Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásainak igénybevételére vonatkozóan elmondható, hogy évente 1000 fő körül mutatkozik a szolgáltatást igénybe vevők száma.

Habilitációs központ

A Habilitációs Központ fogyatékosok nappali intézménye. A kötelező ellátási forma mellett önként vállalt feladatként ellátja a „korai fejlesztés, képzés” feladatot is, egyedülállóként a megyében. A személyi és tárgyi feltételek az igényeknek és jogszabályi előírásoknak megfelelnek. Feladata a családban élő, értelmileg közép -, vagy súlyos fokban sérült gyermekek és fiatal felnőttek egyénre szabott gyógypedagógiai fejlesztése és gondozása. A Habilitációs Központban három korcsoportban foglalkoznak a gyermekekkel (0-6 éves korig: korai fejlesztés, 6 – 16 éves korig: képzési – és tankötelezettség, 16 éves kor felett: foglalkoztatható és rendszeresen nem foglalkoztatható sérültek). Mindhárom csoport nagyon fontos, hiszen az idejáró gondozottak jó része csonka családban él. Nagyon fontos számukra a társadalmi beilleszkedés minél zökkenőmentesebbé váló tétele.

A habilitációs központ feladatai, ellátott létszáma 2008-ban

Tagintézmény neve	Feladat	Szolgáltatás formája	Ellátott létszám
Habilitációs központ	Fogyatékosok nappali ellátása	alapellátás	35 fő

Forrás: Önkormányzati nyilvántartás

Hajléktalan ellátást biztosító központ

A Hajléktalan Ellátást Biztosító Központ egymásra épülő szolgáltatásaival az „itt és most” problémakezeléssel ellátja a városban hajléktalanná vált emberek gondjait.

A hajléktalanellátás főbb jellemzői 2008-ban

Tagintézmény neve	Feladat	Szolgáltatás formája	Ellátott létszám
Hajléktalanok nappali ellátása	Nappali melegező	alapellátás	35 fő
Férfi átmeneti és krízisszálló	Átmeneti és krízisotthon	Szakosított ellátás	12+23 fő
Női hajléktalan szálló	Átmeneti otthon	Szakosított ellátás	10 fő
Családok átmeneti otthona	Átmeneti otthon	Szakosított ellátás	25 fő
Utcai szociális	Utcai szociális munka	alapellátás	Ua.

Forrás: Önkormányzati nyilvántartás

Idősek ellátását biztosító intézmények

Az idősek ellátását intézményesült formában, valamint egyéb szolgáltatás igénybevétele keretén belül biztosítják az itt élőknek.

Az idősellátásban résztvevő intézmények adatai 2008-ban

Tagintézmény neve	Feladat	Szolgáltatás formája	Ellátott létszám
Idősellátás	Étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres	alapellátás	100 fő
	házi segítségnyújtás		70 fő
			60 fő
Nappali ellátása	Idősek nappali ellátása	alapellátás	35 fő
Idősek otthona	Idősek bentlakásos otthona		16 fő

Forrás: Önkormányzati nyilvántartás

Idősek nappali ellátása

A nappali ellátást nyújtó intézmények elsősorban a saját otthonukban élők részére biztosítanak lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatokra, az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. Az **Érdi Idősek Napközi Otthona** 30 férőhelyre kapott határozatlan idejű működési engedélyt. Mind a tárgyi, mind a személyi feltételek megfelelnek a jogszabályi előírásnak.

Idősek otthona

A tartós bentlakásos ellátás keretében folyamatosan teljes körű ellátást (étkezést, ruházattal és textíliával való ellátást, egészségügyi ellátást, mentális gondozást, lakhatást) kell biztosítani az igénybevevő részére. Ez az ellátási forma az önkormányzat önként vállalt feladata. Két telephelyen a Topoly u. 2. szám alatt 50 férőhely, míg a Jácint u. 8. szám alatt 16 férőhellyel működik.

Nem önkormányzati fenntartással három nyugdíjas otthon működik Érden. A Szent József katolikus szeretet otthon, és az üzleti vállalkozásként működő Napfényotthon, melynek két nyugdíjas háza üzemel.

Összességében az intézmények által a tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó otthonok kihasználtsága, valamint a nappali ellátást nyújtó idősek klubjának kihasználtsága a következőképpen alakul az elmúlt öt évben:

Az ellátást nyújtó intézmények főbb jellemzői 2002 és 2008 között

	2002	2003	2004	2005	2006
Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó otthonok működő férőhelyeinek száma	358	517	476	476	476
Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó otthonokban gondozottak száma	312	344	331	349	373
Nappali ellátást nyújtó idősek klubjai működő férőhelyeinek száma	30	30	30	30	17
Nappali ellátást nyújtó idősek klubjaiban ellátottak száma	23	19	21	20	17
Az intézmények kihasználtsága (%)					
Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó otthonok kihasználtsága	87,15	66,54	69,54	73,32	78,36
Nappali ellátást nyújtó idősek klubjainak kihasználtsága	76,67	63,33	70,00	66,67	100,00

Forrás: teir.vati.hu/meta

Az eredmények azt mutatják, annak ellenére, hogy növekszik az intézményekben ellátottak száma, a kihasználtság évről évre változik, szabad kapacitásokkal rendelkeznek a tartós bentlakást nyújtó intézmények és az idősek klubjai egyaránt.

Egyéb szociális intézmények

Érd Városi Gyámhivatal

Érd Város Gyámhivatalának illetékessége Érd város mellett Diósd, Tárnok, Sóskút, Pusztazámor községekre terjed ki.

Kábítószeregyeztető Fórum

A városban 2002 óta működik Kábítószer Egyeztető Fórum. Az Önkormányzat -pályázati támogatásból - szakértőt foglalkoztat szakmai programok tervezésére és moderálására. Jelenleg szakmai előkészít tárgyalások folynak annak érdekében, hogy a regionális áldozatvédelmi szakmai és módszertani központ Érdre kerülhessen.

Százhalombattával közösen utcai megkereső szolgálat és tűcsere program működik.

A szociális - különösen a személyes gondoskodást nyújtó ellátások területén – az önkormányzat mellett fontos szerepet töltenek be a civil szféra szereplői, magánszemélyek, társadalmi szerveződések is. Az Érd város területén működő civil szervezetek közül több mint 20 tölt be igen komoly feladatot a szociális ellátások biztosításában (3 családok átmeneti otthonának fenntartása, idősek ápolása-gondozása, fogyatékos gyermekek és családjaik támogatása, csökkent munkaképességűek foglalkoztatása). A legújabb intézmény ezen a területen a Leány, Anya, Gyerek Közhasznú Alapítvány által létrehozott és 2005. áprilisában átadott Lea Otthon, mely – több funkciós gondozóközpontként – összesen 20 krízishelyzetben lévő fiatal anya és gyermeke befogadására és ellátására.

A szociális szolgáltatások lehetséges alanyai általában a kedvezőtlen életkörülmények között élők közül kerülnek ki, közülük is elsősorban az idősek, a betegek, a fogyatékosok és a hajléktalanok. A statisztikai adatok felhívják a figyelmet arra, hogy csökken a születések száma, növekszik a születéskor várható életkor, ezáltal a gyermekkorúak aránya fokozatosan csökken, az idős (60 éven felüli) korosztályé emelkedik. A szociális ellátó rendszer legnagyobb célcsoportját az idős korosztály adja. A 60 évesek és idősebbek aránya 2006-ben a városban elérte a 19,4%-ot. A lakosság korösszetétele, öregedése, az aktív népesség társadalmon belüli csökkenő aránya, jövedelmi viszonyai meghatározzák a szociális szolgáltatások iránti keresletet.

A Szociális Gondozó Központ tagintézményei által ellátott feladatok a következők:

Ifjúsági Klub és Információs Iroda

Nem kötelező ellátási forma, a 10 év feletti gyermekek és fiatalok alternatív napközbeni ellátását biztosítja.

Gyermekek átmeneti otthona

Az önkormányzat feladat-ellátási szerződés keretében Fészek Egyesület által biztosítja.

Egyéb

A szociális - különösen a személyes gondoskodást nyújtó ellátások területén – az önkormányzat mellett fontos szerepet töltenek be a civil szféra szereplői, magánszemélyek, társadalmi szerveződések is. Az Érd város területén működő civil szervezetek közül több mint 20 tölt be igen komoly feladatot a szociális ellátások biztosításában (3 családok átmeneti otthonának fenntartása, idősek ápolása-gondozása, fogyatékos gyermekek és családjaik támogatása, csökkent munkaképességűek foglalkoztatása). A legújabb intézmény ezen a területen a Leány, Anya, Gyerek Közhasznú Alapítvány által létrehozott és 2005. áprilisában átadott Lea Otthon, mely – több funkciós gondozóközpontként – összesen 20 krízishelyzetben lévő fiatal anya és gyermeke befogadására és ellátására.

II.4.3. Egészségügy

Háziorvosi ellátás

Az Önkormányzati törvény a települési önkormányzatok kötelezettségévé tette az alapellátás biztosítását, az egészségügy finanszírozásának jelenlegi rendszerében a fenntartó önkormányzatoknak saját költségvetésükben kell gondoskodniuk a tulajdonosokra háruló feladatok anyagi fedezetéről. Ennek megfelelően a települési önkormányzat jelenleg nem vonulhat ki teljes mértékben az egészségügyi ellátás finanszírozásának területéről.

Érd Város Önkormányzat Képviselő-testülete úgy döntött, hogy a rendelőket a háziorvosoknak ingyenes használatba adja a 2002-ben aláírt szerződésük szerint. Az épületek állapota nem kielégítő. Az Önkormányzatra hárulnak a javítási munkák. Mozgássérültek részére három rendelőben van kialakítva mellékhelyiség.

Érd Városában a körzeti orvosi ellátás biztosítási alapúvá vált. 20 háziorvosi körzet, 10 gyermekorvosi körzet és 10 fogszakorvos, két iskolafogászat látja el a területet. Az Önkormányzat a 14/2002. (VII.22.) ök. rendeletében rögzítette a körzetek nagyságát, és határait.

A városban 2 iskolafogászat működik, akik Szakorvosi Rendelőintézetben látják el feladatukat. A város iskoláskorú gyermekeinek száma 2006-ban: 7919 fő. Rendszeres szűréseket, egészségügyi felvilágosításokat tartanak az intézményekben működő iskola orvosokkal és az iskola védőnőkkel.

Védőnői ellátás

Az anya és csecsemővédelem ellátásában 17 területi védőnő és egy főállású ifjúsági-védőnő dolgozik. Feladatuk az egészséges életmódra nevelés, prevenció, felvilágosítás, valamint nevelési- gondozási tanácsadás. Tevékenységüket a családok otthonában, a tanácsadóban, iskolákban, óvodákban, és közösségi programokon végzik.

A védőnői szolgálat a szakorvosi rendelőintézet feladatkörében működik 18 területi és 6 ifjúsági védőnővel. A területi védőnői szolgálat a minimum feltételeknek megfelelő eszközeinek pótlása megtörtént. A területi gondozottak száma: 4802 fő.

2006-ban 720 gyermek született Érden. Az országos átlaggal szemben – amely csökkenést mutat – Érden az előző évinél 80 gyermekkel született több. Az iskola-védőnők felszerelése még hiányos, eszközbeszerzés folyamatban. A védőnői szolgálat magas szintű, egészség-orientált képzettséggel, preventív szemlélettel, országos lefedettséggel képült kapcsolatrendszer. Jelentőségük az egészségügyi felvilágosító, nevelőmunkában jelentkezik, valamint ösztönzi a szűrőprogramokban való részvételt. Az intézmények oktatási-nevelési tervében szerepelnek a védőnők által javasolt programok, a munkában a védőnők aktívan vesznek részt.

Járóbeteg szakellátás, gondozó intézmények

1991-ben került átadásra az új Szakorvosi Rendelőintézet, amely mind felszereltségét (2005-ben fekvőbetegek szállítására is alkalmas felvonóval bővült), mind egyéb feltételeit tekintve a megyében ma is az egyik a legkorszerűbb és leghatékonyabb intézmény, ahol a járóbeteg szakrendelés az alapellátás egy részével együtt működik. A járóbeteg szakrendelőben rendelnek háziorvosok, házi gyermekorvosok. A házi felnőtt és házi gyermekorvosok funkcionálisan privatizáltak. Jelenleg a Szakorvosi Rendelőintézet közel 97.000 lakos járóbeteg szakellátási feladatait látja el, megváltozott összetétellel. Az elmúlt években Érd város és vonzáskörzetében a populációnövekedés 3 év alatt elérte a 10%-ot, a beköltözők általában fiatal párok, családok közül kerülnek ki. A lakosság összetételének változása jól körülhatárolható feladatváltást kényszerít szakrendelőnkre. Vonzáskörzetéhez tartoznak: Diósd, Tárnok Sósút, Pusztazámor. Százhalombatta tüdőgondozói, tüdőgyógyászati, osteoporosis és diabetológiai ellátása. Folyamatosan figyelemmel kísérik a népegészségügyi mutatókat így pályáztak az OEP-hez kapacitások bővítésére. A szakrendelő 61 szakorvost és további 10 alapellátást végző orvost, 77 nővér és 18 területi védőnőt, 6 ifjúsági védőnőt alkalmaznak a rábizott egészségügyi feladatok ellátására, 1 fő üzemorvosi alapellátást, 3 orvos fogászati szakorvosi ellátást (fogászati röntgent, szájsebészetet és fogszabályozást), 1 fő iskola-egészségügyi ellátást biztosít. További 10 gyermek szakorvossal kötöttek megbízási szerződést iskolaorvosi és ifjúság orvosi teendőik ellátására.

Érd város szakorvosi rendelőintézete a Felső u. 39. sz. alatt, a Felső és az Alsó utcák, valamint családi házak által határolt területen (teleknagyság ~13500m²) öt épületben működik. A tüdőgondozó a szakrendelőtől távol a Hivatalnok utcában található. A szakrendelő különböző építési idejű (~25-100 éves) épületeinek mindegyikéről elmondható, hogy sok tekintetben nem felelnek meg a hazai és uniós szakmai követelményeknek, az épületek átjárhatósága csak részben biztosított.

A járóbeteg szakrendelőben a következő szakrendelések nyújtanak segítséget a betegek számára: belgyógyászat, kardiológia, fogalkozás eü., sebészet, gyermeksebészet, szemészet, fül-orr-gégészet, nőgyógyászat, ideggyógyászat, reumatológia, orthopaedia, urológia, gasztroenterológia, angiológia, sportvos, laboratórium, ultrahang, gyógytorna, fizioterápia, röntgen Ezen kívül biztosított a tüdőszűrés és az iskolafogászat. A szakrendelőben működik az anya és csecsemővédelem tanácsadási tevékenysége is. A városban a következő gondozók működnek: tüdőgondozó, bőr és nemibeteg gondozó, onkológiai gondozó, lelki egészséggondozó és mammográfia.

A következő táblázat a járóbeteg szakellátás betegforgalmi kimutatása (2005.)

rendelés neve	Szakorvosi napi munkaórák száma	Teljesített évi összes orvosi (munkaóra)	Összes gyógykezelési esetek száma	Egy gyógykezelésre jutó idő (perc)
belgyógyászat	22.8	4194	19441	13
sebészet	22.6	4408	34804	8
nőgyógyászat	17.2	2410	23789	6
fül-orr-gégész	13	2519	16297	9
szemészet	15.2	3800	16801	14
bőrgyógyászat/gondozó	11.2	2695	15266	11
ideggyógyászat	6	1152	6415	11
ortopédia	3.6	375	6058	4
urológia	4.4	533	5024	6
onkológia	6	1098	4443	15
szájsebészet/fogszabályozás	12	1686	3968	25
reumatológia	13	2874	17787	10
pszichiátria	19.8	2881	11886	15
tüdőgyógyászat	16.8	3911	39951	6
Összesen	183.6	34536	221930	10
Speciális diagnosztikai és terápiás munkahelyek	31.8	6799	117234	3
Mindösszesen	215.4	41335	339164	8

Forrás: Önkormányzati nyilvántartás

A heti rendelési idő meghaladja az 1215 órát. Az intézmény az érdi betegeken kívül a környező négy település betegeit is ellátja. E vonzáskörzetbe tartozik Pusztazámor, Tárnok, Sósút és Diósd. Éves szinten a szomszédos településekről az átjáró betegek száma eléri a 30.000 főt.

Ügyeleti ellátás, mentőszolgálat

Az International Ambulance Kft. Érd, Tárnok, Diósd, Sósút, Pusztazámor központi orvosi ügyeletét látja el 2005. február 1-jétől. Az összevont **központi ügyelet** összesen 82.500 felnőtt és gyermek sürgősségi orvosi ellátását biztosítja, jelenleg a nap 24 órájában .

A Pest megyei Mentőszervezet a városban mentőállomást tart fenn, melynek működési területe Tárnok, Diósd, Sósút, Pusztazámor, valamint Százhalombatta településekre terjed ki. Szükség esetén az érdi menősök kivonulnak Szigetszentmiklós, Halásztelek, Dunaharaszti, Biatorbágy és a Zsámbéki-medence településeire is. Közreműködnek továbbá – a megyét érintően – az M7-es autópályán, a 6-os, illetve 7-es főutakon bekövetkező balesetek elhárításában is.

Az elmúlt egy év során a Mentőszolgálat 397 alkalommal kért olyan jellegű segítséget , hogy amíg megfelelő szintű mentőgépjárművet tud a beteghez küldeni, addig az ügyelet munkatársai kezdjék meg az ellátást .

Az ügyelet mindkét gépkocsija a mentőszolgálat eset kocsijainál is megkövetelt felszereléssel rendelkezik, ezért nem okozott problémát egyetlen betegellátása sem.

Az elmúlt egy esztendőben összesen: 20.577 beteget láttak el ambulanciájukon, illetve a betegek lakásán , néhány esetben közterületen. Ambulancián megjelent betegek száma: 13.504 fő, lakáson illetve ambulancián kívül ellátott betegek: 7.073 fő.

A gyermekügyelet 2006-os évben 7.142 gyereket látott el

Közegészségügyi ellátás

A közegészségügy területén mindenképpen figyelmet érdemel, hogy 2004. december elsejétől a Szakorvosi Rendelőintézet épületében megkezdte működését az ÁNTSZ

Budakörnyéki Intézete, melynek illetékességi területe kiterjed - Érden kívül - a szomszédos Százhalombatta, Tárnok, Sósút, Diósd, Pusztazámor településekre is.

Állategészségügyi ellátás

Ugyancsak ebben az évben helyei át a székhelyét Érdre a Pest Megyei Állategészségügyi és Élelmiszer Ellenőrző Állomás Kerületi Hivatala is.

Kórházi ellátás

A város kórházi ellátása jelenleg szorosan a fővároshoz kötött. Az elmúlt években kórházi ellátás szempontjából bázisnak a Rókus kórház és intézményei voltak tekinthetők. Ide tartozott a belgyógyászat, szülészet-nőgyógyászat, csecsemő- és gyermekgyógyászat, fül-orr-gége, szemészet, reumatológia, szájsebészet, a pulmonológia a törökbálinti, az alkoholológia a pomázi Munkaterápiás intézethez. Az egyéb szolgáltatásokat is a fővárosi kórházak látták el.

Gyógyszertárak

A megváltozott jogi környezetben a gyógyszerészeknek lehetőségük nyílt – a jogszabályban foglalt feltételek teljesítésével – új gyógyszertár nyitására. Városunkban jelenleg 12 működő gyógyszertár látja el a lakosok kiszolgálását. A lakosságszám növekedésével biztosítani kell a nem kellően ellátott területeken is a gyógyvertárak szolgáltatásait.

II.4.4. Közműellátottság, hulladékgazdálkodás

A város egyik legégetőbb infrastrukturális feladata a közműellátás javítása, ezen belül a a szennyvízgyűjtő hálózat és a tisztító mű megfelelő állapotba hozatala, valamint a burkolt utak arányának növelése. A közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya szinte teljes, a villamosenergia hálózat kiépítettsége szintén teljeskörű.

Ivóvíz-ellátás, vízgazdálkodás

Érden a vízhálózat kiépítettsége teljeskörű, a szolgáltatott víz mennyisége évről évre növekszik. A háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége az elmúlt öt év alatt 10%-kal nőtt, a vízhálózat 3%-kal bővült, amelyet döntően a település beépítésének arányának növekedése eredményezett. A közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya 4%-kal bővül, míg az év folyamán 2006-ban jóval több lakást kapcsoltak a hálózatba, mint öt évvel korábban. 2002-ben **a lakások 99,6%-a, 2006-ban 97,5%-a van bekapcsolva a közüzemi vízhálózatba.**

A közműellátottság főbb adatai 2002-ben és 2006-ban

	2002	2006	Változás 2002 és 2006 között (%)
Háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége (1000m3)	2311	2519	109,0
Üzemelő közkifolyók száma	93	87	93,5
Közüzemi ivóvízvezeték hálózat hossza (km)	336	344	102,4
Összes szolgáltatott víz mennyisége [1000 m3]	2536	2746	108,3
Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma [db]	20311	21106	103,9
Az év folyamán a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma [db]	208	275	132,2

Forrás: teir.vati.hu/meta

Csatornahálózat, szennyvíztisztítás

Közegészségügyi szempontból kiemelt szerepet játszik a csatornahálózat fejlesztésének szükségessége, amely évről évre egyre nagyobb arányt képvisel a városban. Az adatokból jól látható, hogy a közcsatornában elvezetett szennyvíz mennyisége több mint 30%-kal emelkedett, amely tisztítottan került elvezetésre. **A közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások száma szintén emelkedett, míg 2002-ben a lakások 19,95%-a, addig 2006-ban a lakások 23,1%-a van bekapcsolva a közcsatorna hálózatba.**

A csatorna- és szennyvízellátottság főbb jellemzői 2002-ben és 2006-ban

	2002	2006	Változás 2002 és 2006 között (%)
Közcsatornában elvezetett összes szennyvíz mennyisége [1000 m3]	563	745	132,3
Közcsatornában tisztítottan elvezetett összes szennyvíz mennyisége [1000 m3]	563	745	132,3
Közüzemi szennyvízcsatorna-hálózat hossza [km]	95	95	100,0
Közcsatorna-hálózat hosszából elválasztó rendszerű szennyvízcsatorna hossza [km]	95	95	100,0
Közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások száma [db]	4071	5013	123,1
Az év folyamán a közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások száma [db]	521	191	36,7
Háztartásokból közcsatornán elvezetett szennyvíz mennyisége [1000 m3]	434	609	140,3
Közcsatornán elvezetett, III. tisztítási fokozattal tisztított szennyvíz mennyisége[1000 m3]	0	745	n.r.

Közműves szennyvíztisztító berendezések (tervezett) kapacitása [kgO ₂ /nap (biokémiai oxigénigény)	1700	2720	160,0

Forrás: teir.vati.hu/meta

Az eredmények alapján a közműolló alakulását tekintve megállapítható, hogy nagyon lassú tendenciában záródik a közműolló Érden, 2002 és 2006 között a változás csupán 0,7.

A közműellátottság főbb jellemzői 2002-ben és 2006-ban

	2002	2006
Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya	99,6	97,5
Közcatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya	19,9	23,1
Közműolló	4,99	4,22

Forrás: teir.vati.hu/meta

Villamosenergia- és gázellátás

A lakosság villamosenergia- és gáz szükségletének növekedése Érd városában is érzékelhető, megvizsgálva a statisztikai adatok eredményeit. A legnagyobb mértékű növekedés a szolgáltatott gáz mennyiségében következett be, itt ugyanis a 2002. évi adatokhoz képest közel 30%-kal több gázt szolgáltatottak, a villamosenergia tekintetében ez a növekedés 10%-os.

A villamosenergia és gázellátás főbb jellemzői 2002-ben és 2006-ban

	2002	2006	Változás 2002 és 2006 között (%)
Háztartási villamosenergia fogyasztók száma [db]	24 397	25777	105,7
A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége [1000 kWh]	69 364	76471	110,2
Háztartási gázfogyasztók száma [db]	18209	20437	112,2
Az összes szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége [1000 m3]	48252	55123	114,2
Az összes szolgáltatott gáz mennyiségéből a háztartások részére szolgáltatott gáz mennyisége [1000 m3]	33 737	43073	127,7
Az összes gázcsőhálózat hossza [km]	456	475	104,2
Összes gázfogyasztók száma[db]	18845	21589	114,6
Gázzal fűtött lakások száma [db]	17356	20182	116,3

Forrás: teir.vati.hu/meta

Hulladékgazdálkodás

Érd város területén keletkező nem veszélyes hulladékok begyűjtésére, szállítására, előkezelésére és lerakással történő végleges ártalmatlanítására az ÉrdKom Kft., mint közszolgáltató jogosult. Az Érd-Kom Kft. látja el Érd város, valamint számos környező település, így Diósd, Martonvásár és Tordas községek hulladékelszállítását is.

A közterületen keletkezett települési hulladékokról az Érdi Közterület-fenntartó Intézmény (ÉKF) köteles gondoskodni. Érd város területén a települési folyékony hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatás teljesítésére kizárólagos jogot szerzett közszolgáltató a SZIPPANT-HAT Konzorcium, képviselőjében Fülöp Sándor egyéni vállalkozó és a TO-NO Bt. A szelektív hulladékgyűjtés számára Érd területén 47 db gyűjtősziget létesült, melyekkel gyakorlatilag az érdi lakott terület lefedésre került.

A hulladékgazdálkodás főbb jellemzői 2006-ban

Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya, %	100
Összes elszállított hulladék	19.022
- lakosságtól elszállított hulladék	16.372
- nem lakosságtól szállított hulladék	2.650

Forrás: Önkormányzati nyilvántartás

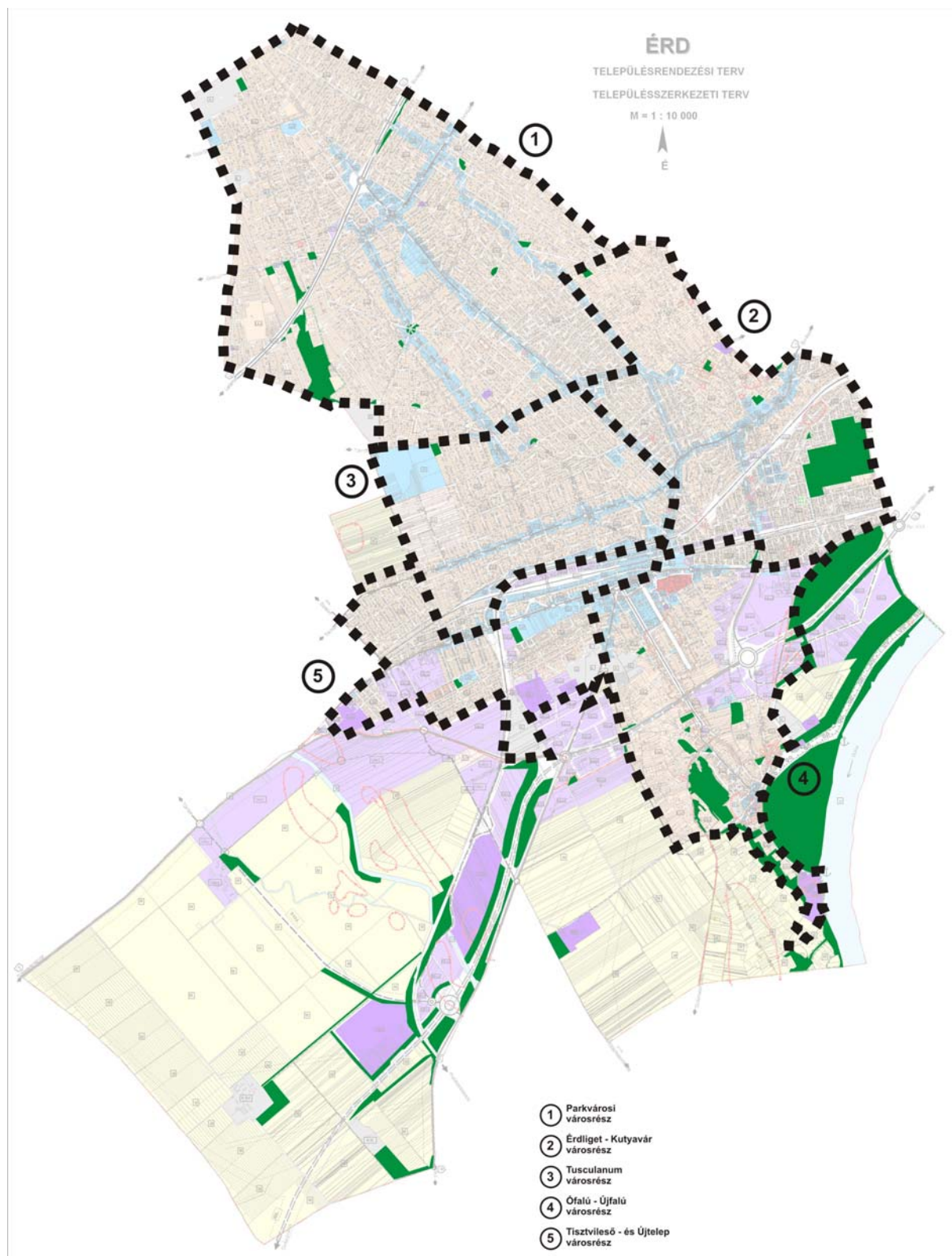
II.4.5. Zöldfelületek aránya

Érd megyei jogú város zöldterületi arányát tekintve elmondhatjuk, hogy közpark, közkert áll a lakosság rendelkezésére, rekreációs célból.

A zöldterületek jellege és alapterületének nagysága 2008-ban:

Zöldterület jellege	Darab	Mérete (m2)	Növényzet becsült értéke (ezer Ft)
Közkert	5	1 343	24 871
Közpark	3	6 067	12 835
Zöldterület összesen	8	7 410	37 706
Játszótér, tornapálya, pihenőhely	3	8 533	
Virágos terület		5 454	
Füves, cserjés, ligetes terület		3 423	
Gondozott terület		7 410	

Forrás: Önkormányzati nyilvántartás

II.4.6. Községi közlekedés

A helyi- illetve a helyközi autóbusz-közlekedés vonatkozásában a legnagyobb utasforgalmat a városközpontban lévő buszpályaudvar bonyolítja.

Áthelyezésével, illetve a vasútállomással való összeépítésével, valamint a kapcsolódó P+R parkoló megépülésével 2005. őszén megkezdte működését a város első intermodális közlekedési-, átszállási csomópontja. Innen indulnak, illetve ide érkeznek a fővárossal és a környező településekkel kapcsolatot tartó helyközi járatok. A parkvárosi Bem tér alközpontként, átszállóhelyként működik.

Igényként merült fel a lakosság részéről a helyi tömegközlekedési szolgáltatások továbbfejlesztése, mind területi, mind mennyiségi szempontból.

II.4.7.1. Vasúti közlekedés

Érden két vasúti fő vonal megy keresztül, a Budapest-Székesfehérvár, és a Budapest--Pusztaszabolcs vonalak. A személyforgalom jelentős részét a pusztaszabolcsi vonalon az Érd-Felső vasúti megállóhely, míg a székesfehérvári vonalon az Érd-Alsó vasúti megállóhely bonyolítja le. Ezen kívül további 1 illetve 2 megálló található a két vasútvonalon, így összesen 5 vasúti megállóhely van a város területén.

A vasúti közlekedés terén kiemelkedő jelentőséggel bír a MÁV által szorgalmazott elővárosi vasút program, s ugyancsak a lehetőségek szélesedését eredményezheti a MÁV, a VOLÁN és a BKV részvételével létrehozandó közlekedési szövetség.

II.4.7.2. Autóbusz

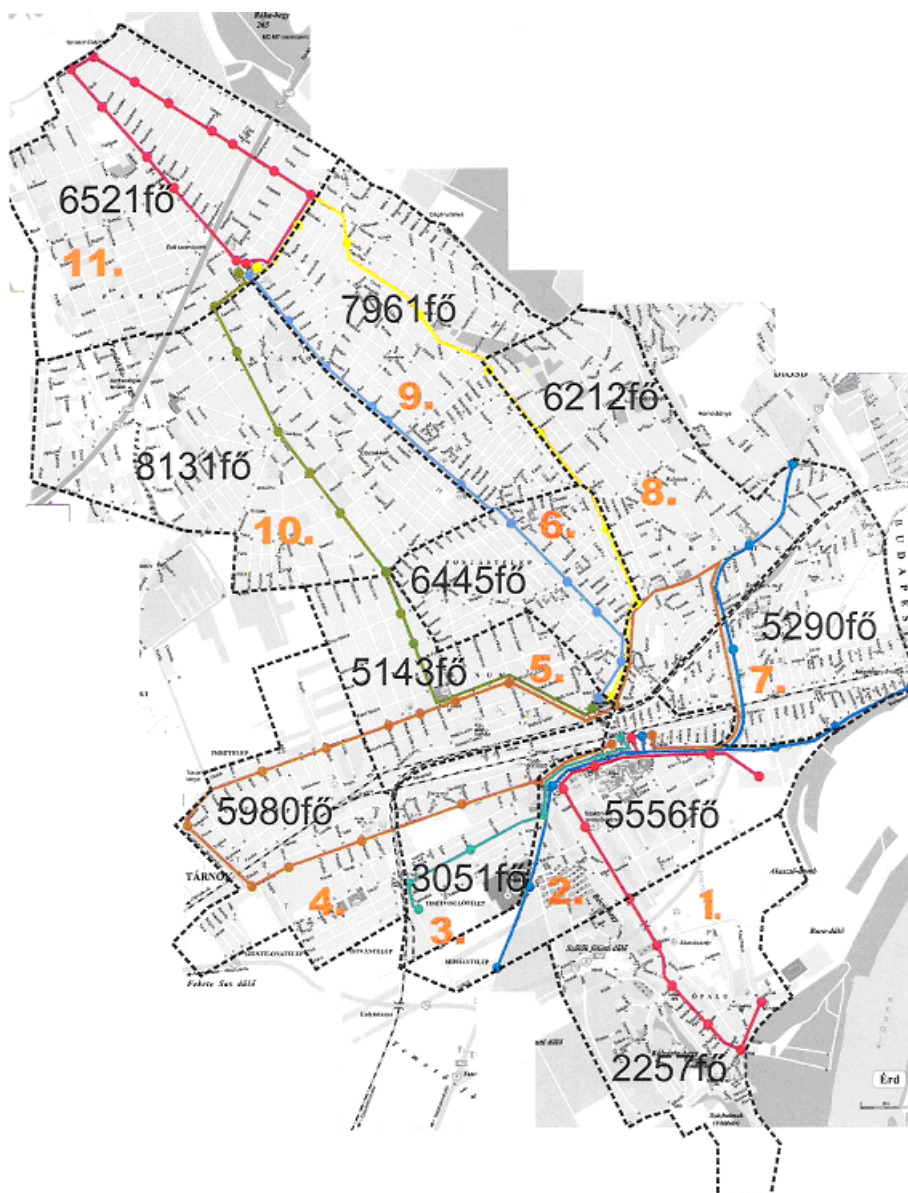
A város autóbuszközlekedési kiszolgálását a VOLÁNBUSZ Zrt. látja el. A szerződést 2004. decemberében 2005. január 1. - 2012. december 31. időtartamra kötötte a város polgármestere és a Volánbusz Zrt. vezérigazgatója. A szerződés alapján Érd városának helyi közlekedési igényeit helyi és helyközi járatok együttesen elégítik ki. Az egyes viszonylatok részletes ismertetését a menetrend vizsgálatokkor ismertettük. A szerződés szempontjából fontos, hogy a 8 helyi viszonylat közül 3 csak helyi járatokkal, 2 csak helyközi járatokkal, 3 vegyesen helyi és helyközi járatokkal egyaránt biztosított. A *helyi feladatokat ellátó helyközi járatokat a szolgáltató a helyi menetrendben feltünteteti*, eleget téve szerződésben foglalt kötelezettségének.

A helyi közlekedés nyolc viszonylatcsoportban realizálódik, amelyekből a 2. sz. és a 6. sz. viszonylaton csak helyközi járatok közlekednek helyi tarifa igénybevétele mellett.

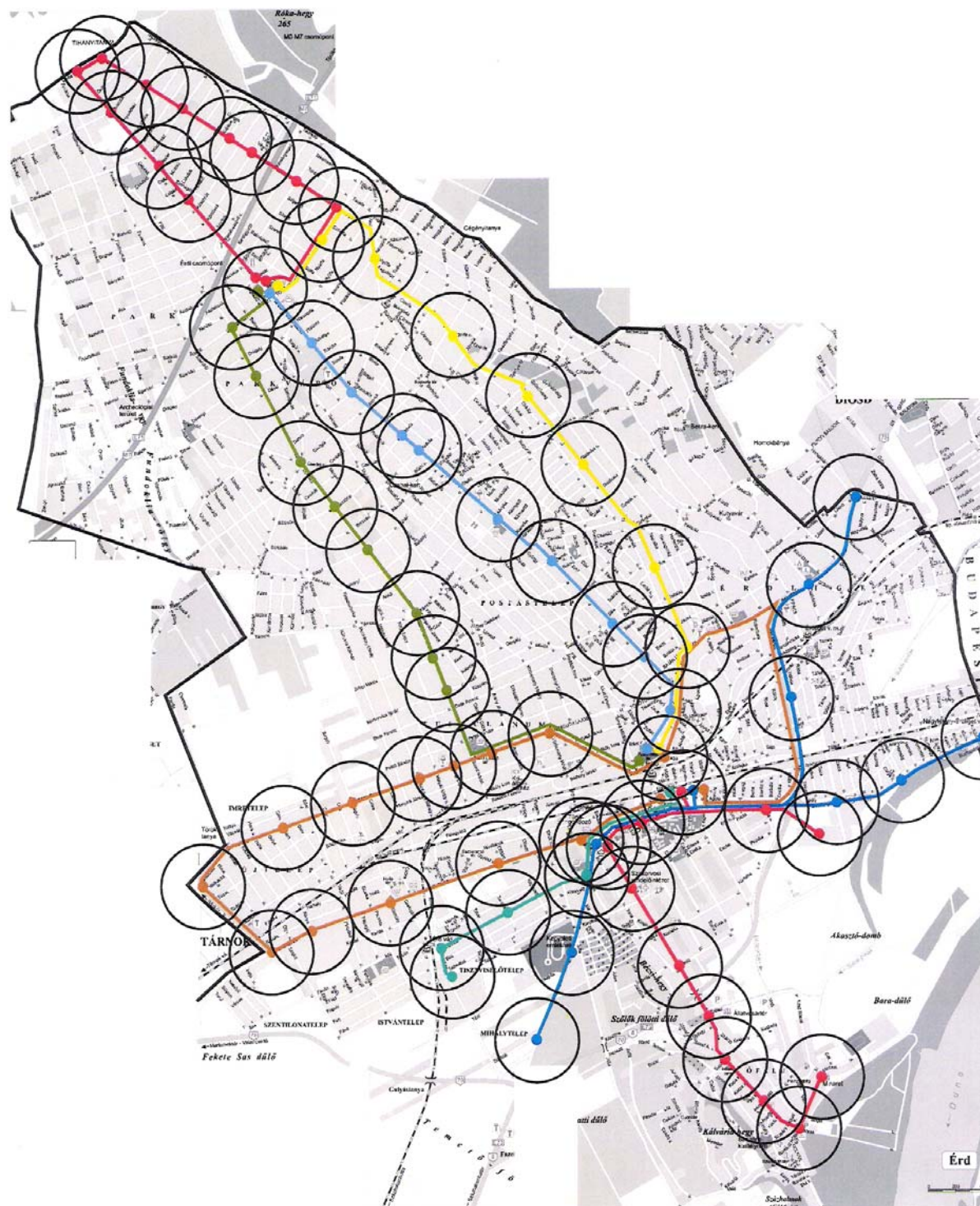
Helyi vonalak:

- 1.sz. v.: TESCO - Autóbusz-állomás - Ófalu-Minarete
- 2.sz. v.: Határ u./Tétényi u. - Autóbusz állomás - Délibáb u.*
- 3.sz. v.: Autóbusz-állomás - Technikus u.
- 4.sz. v.: Autóbusz állomás - Terelőút TESCO - Felső v.mh. - Bagoly u. - Autóbusz-állomás
- 5.sz. v.: Autóbusz állomás - Lőcsei u. - Bem tér
- 6.sz.: Autóbusz állomás - Riminyáki u. - Bem tér*
- 7.sz. v.: Autóbusz állomás - Ürmös u. - Bem tér
- 8.sz. v.: Bem tér - Iparos u. - Bem tér

Érd kerületeinek tömegközlekedési ellátottsága

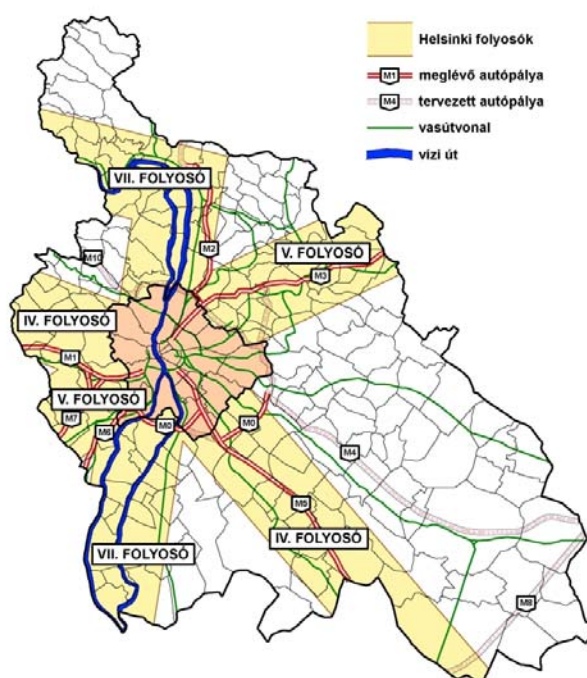

II.4.7.3. Személygépkocsi

Érd az ország legfontosabb közlekedési zónájában, „szektorában” helyezkedik el. Kialakulását, növekedését két fontos (40-es - Székesfehérvár, 30-as - Szekszárd) vasútvonal és két „országút” (70-es és 6-os főút) segítette elő, növekedése eredményeként azonban mintegy „úttát állta” két újabb főút kiépítésének (M7 autópálya, a most kiépülő M6 autópálya), amelyek emiatt a város beépített, illetve beépítésre szánt területein haladnak át, illetve fognak áthaladni. Az M7-es pálya és a 6-os út kiépítésével megnőtt közúti közlekedési „kínálat” Budapest szomszédságában tovább gyorsította a város növekedését. A bővülő kínálatra így nagy közlekedési kereslet válaszolt, aminek törvényszerű következménye lett – főként a csúcs időszakokban – a zsúfoltság, veszélyes torlódások kialakulása az M7-es pálya csomópontjában, de gyakran már az Érdet megközelítő útszakaszokon (pl. 6-os út) is.

Az M7-es autópálya a várost Parkvárosnál metszi ketté, összeköttetést biztosítva ezzel a város Budapest, illetve a Balaton felé irányuló forgalmának. Az M0-ás autópályát közvetlenül nem érinti Érd területét, de a várost így módon elkerülő személy- és teherforgalom szempontjából mégis említést érdemel. Az M0-áshoz való Érd felől két irányból is megközelíthető öt kilométeren belüli csatlakozás lehetősége érezhető forgalomműködést eredményezett a város belterületi útjain.

A város főúthálózata az egymást követő parcellázások eredményeként, részben azok határain, illetve a korábbi országos főutakból (70-es, 6-os) alakult ki. Kiemelt szerepű közöttük az Iparos-Bajcsy-Riminyáki-Diósi út és a Budafoki-Budai-Velencei-Fehérvári utak által meghatározott tengelykereszt, amihez délen megtöréssel az egyelőre kisebb jelentőségű Felső utca és az Ercsi út vonalai csatlakoznak. Hátrányos jellemzője a hálózatnak a kevés, illetve egyenlőtlenül elosztott átjáró a vasútvonalakon és a kevés „járható” a keresztirányú út. Az északi „főtengellyel” nagyjából párhuzamosan két kevésbé jelentős főút alakult ki az autóbusz járatok számára, a Szováti-Lócsei-Szent

István és a Folyondár-Alsóerdősor-Eperfa-Ürmös-Csaba utcák vonalai az M7-es felüljárója irányában. Keresztirányban a Vadlúd-Kossuth-Bethlen utcák vonala emelkedik ki kedvezőtlen kapcsolattal a „főutca” Diósi úti szakaszához a Széchenyi téren. Ettől északon a Tárnoki utca vonala az egyetlen, amely a három főút között folytonos kapcsolatot biztosít, de ezen a vonalon nem halad autóbusz. Általánosságban az igen változatos sűrűségű és helyenként (pl. Parkváros M7-től déli részei) zavaróan „sugaras” elrendezésű hálózat nehezen áttekinthető.

II.4.7.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

2006-ban átadásra került az Érd és Százhalombatta közös projektjeként megvalósult Duna-menti kerékpárút. Szorgalmazni kell a kapcsolat kiépítését Nagytétényen keresztül a budapesti kerékpárút-hálózathoz.

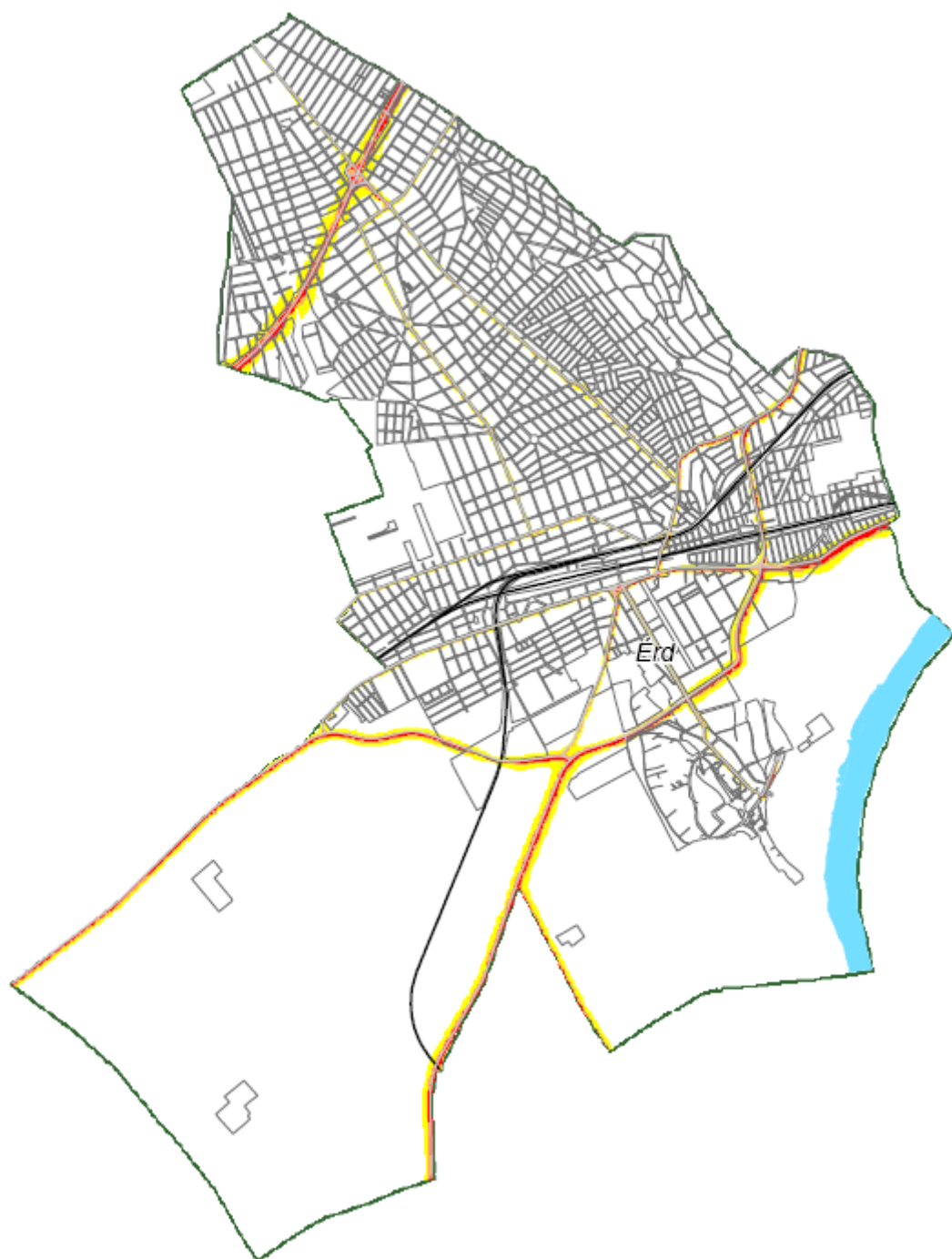
A belterületi úthálózat fejlesztésével egyidőben szükséges a kerékpárút-hálózat bővítési lehetőségeinek biztosítása.

A gyalogos közlekedést érintően a járdák – városcentrumon kívüli fejlesztése – szükséges.

II.4.7.5. Üzemi tevékenység és közlekedés okozta környezetterhelés és zajterhelések

Nappali közúti közlekedési terhelés és zajterhelés viszonya (zöld – legkevésbé terhelő, piros leginkább terhelő hatás)

Konfliktust okozó közúti közlekedési terhelés és zajterhelés viszonya (piros leginkább terhelő hatás)

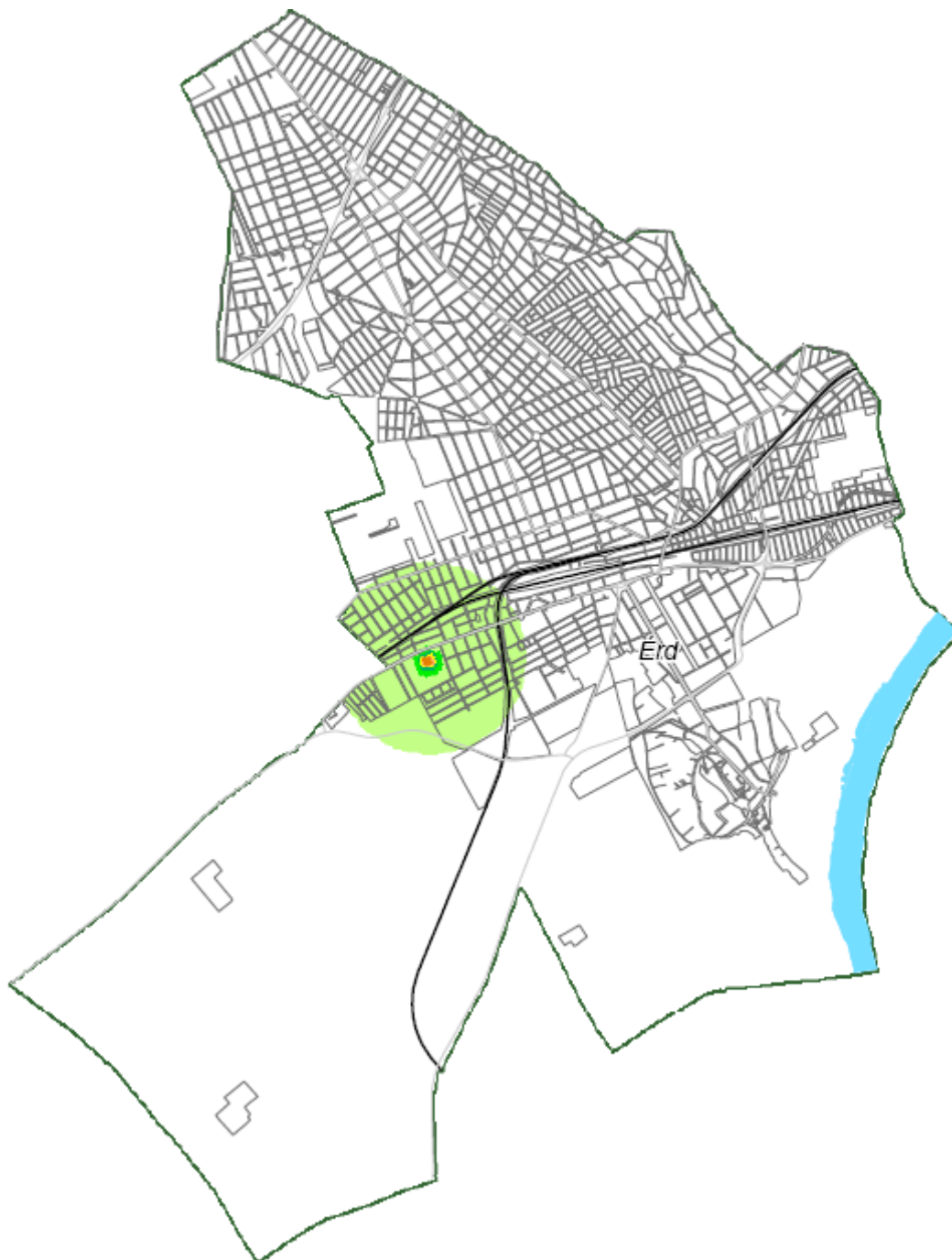

Nappali vasúti közlekedési terhelés és zajterhelés viszonya (zöld – legkevésbé terhelő, piros leginkább terhelő hatás)

Konfliktust okozó vasúti közlekedési terhelés és zajterhelés viszonya (piros leginkább terhelő hatás)

Nappali üzemi tevékenység terhelésének és zajterhelés viszonya (zöld – legkevésbé terhelő, piros leginkább terhelő hatás)